

NYITOTT ABLAK

Zenés bohózat két részben,
több képben

Írta:

Nóti Karoly - Fényes Szabolcs

S z e r e p l őd k :

Polgármester .

Polgármesterné

Piri, a leányuk

Erzsi - szolgálólányok a polgármesteréknél

Marcsa -

Joli, színésznő az orfeumból

Novotni, rezervista

Károly, közlegény

Órnagy

Tamássi hadnagy

Ezredorvos

Ormester

Zászlós

Tizedes

Sramek, városházi fogalmazó

Gólya, városházi altiszt

Kovács

Kovácsné

Sámson főpincér

Pincér, vendégek

Bakák, tiszték, megyei urak, éttermi és
báli vendégek.

Történik: egy vidéki kisebb városban, az osztrák-magyar
monarchia területén, úgy 1910 körül.

E l s ő r é s z .

1. kép.

1. szám: Zenekar felvonulása
/katonabanda/
/Kinyílik az ablak/

/Amikor a zenekar elvonult a kinyitott ablak egy vendéglő kerthelyiségére néz. A kerthelyiség most még üres. Az egyik megterített asztalon a város címerét viselő zászló jelzi, hogy ez a polgármester és a városi urak asztala./

Sámson: /Pincér, az előtérben mászkál, igazítja a székeket/
Brunner: /be/ Jó napot, Sámson.
Sámson: Alázatos szolgálja vagyok, Brunner úr.
Brunner: /leül a városi asztalhoz/ Én vagyok az első.
Sámson: Mint mindig, Brunner úr. Hozhatom a sört?
Brunner: Meg két sóskiflit...
Sámson: ...és négy princesszást. Hozom. /indul/
Zászlós: /be/ Főúr kérem!
Sámson: Parancsoljon zászlós úr.
Zászlós: Az őrnagy úr nemsokára jön, egy asztalt akarok részére foglalni.
Sámson: Parancsoljon.
Zászlós: Ezt foglalja le. /rámutat az asztalra/
Sámson: Ezt speciál nem adhatom, zászlós úr.
Zászlós: /meglepetten/ Jól hallottam? Nem adhatja?
Sámson: Ez a polgármester úr asztala. Tetszik látni, már ülnek az asztalnál.
Zászlós: /provokatívén/ Ki ül az őrnagy úr asztalánál?
Brunner: /sietve átül egy másik asztalhoz/
Zászlós: Na látja, nem ül az asztalnál senki.
Sámson: Az nem úgy van kérem, a polgármester úr már huszonöt éve ül ennél az asztalnál.

Zászlós: Ez egy nagy idő. Most nyugodtam átülhet egy másik asztalhoz. Értettem?

Sámson: Kérem, ha a polgármester úr belemegy, nekem nincs ellene kifogásom.

Zászlós: Helyes! Tehát ezt az asztalt az őrnagy úr részére lefoglaltam. Viszontlátásna. /el/

Sámson: Alászolgája, zászlós úr. Nehéz itt pincérnek lenni. /Polgármester, Polgármesterné és Piri be/

Sámson: Csókolom a kezüket! Van szerencsém polgármester úr!

Polgármester: Jó estét, Sámson!
/indulnak az asztal felé/

Sámson: /zavartan/ Polgármester úr, egy kis baj van.

Polgármester: Mi baj van?

Sámson: Ha méltóztatnának ma kivételesen egy másik asztalhoz ülni.

Polgármester: Nem értem.

Sámson: /dadogva/ Mondom, egy másik asztalhoz.

Polgármester: Miért?

Sámson: Mert ez foglalt.

Polgármester: Hogy-hogy foglalt?

Sámson: Az őrnagy úr rezerváltatta.

Polgármester: Az én asztalomat?

Sámson: Igen... Ezt az asztalt.

Polgármester: /feleségéhez/ Hallottál már ilyet?

Polg. né: Kérlek, ne izgasd magad.

Polgármester: /dühösen/ Hogy-hogy ne izgassam magam?

Polg. né: /erélyesen/ Úgy, hogy ne izgasd magad!

Polgármester: Sarolta! Te úgy látszik, nem tudod, miről van szó?! Az őrnagy úr erőszakkal elvette az én asztalomat; melynél én 25 éve ülök. Na gyerünk! Piri!

Piri: Dehogy megyünk, apukám!

Polgármester: De megyünk!

Polg. né: Nem megyünk! Nagyon kérlek, ne élezd ki ezt a helyzetet. Ülünk le egy másik asztalhoz.

Piri: Nagyon helyes, asztal, asztal.
Polgármester: Az nem úgy van.
Polg. né: De úgy van! Ül le Lajos.
Polgármester: Nem ülök.
Polg. né: De leülsz!
Polgármester: Kérlek, ide figyeljen Sámson. Mondja meg az órnagy úrnak...
Polg. né: Ne mondjon az órnagy úrnak semmit.
Polgármester: /dühösen/ Hozzon egy pohár sört.
Sámson: Igenis. /el/
Polgármester: Hallottál már ilyet? Az órnagy úrnak rezerválják a polgármester asztalát.
Piri: Ugyan papa, ne csinálj mindenből tekintélykérdést. Nem olyan fontos az az asztal.
Polgármester: Itt nem az asztalról van szó. Itt elvról van szó. Amióta a katonaság Szerdahelyre betette a lábát...
Polg. né: Azóta Szerdahelyen minden fellendült...
Polgármester: Csak a polgármester tekintélye szállott alá. Amióta az órnagy úr itt van...
Polg. né: Lajos, már megint kezdőd?! Végre is te hoztad ide a katonákat, te építetted ide a kaszárnyát.
Polgármester: De ki számított Erre. Nem elég, hogy a katonáktól nincs nyugtuk a szegény lányoknak.
Polg. né: Ne féltsd te a lányokat, Lajos!
Polgármester: Én nem félttem, de.../Firihez/ Fordulj el! /Piri elfordul/ Ha tudnád, mennyi a törvénytelen gyerekek...
Polg. né: /Pirire mutat/ Na! Lajos!
Polgármester: Mit na Lajos?! Én fogadok veled, hogy azért nem tudok otthon egy jó falatot enni, mert nincs egy jó szakácsnő. Erzsi is azért hagyott bennünket és visszament hazá a falujába, mert egy tisztességes gondolkozású lány volt és nem akarta tőrni ezeknek a bakáknak a molesztálásait.

- Piri: Apukám, hagyja már békén azokat a katonákat.
- Polgármester: A legutolsó baka is nagyobb úr a városban, mint én. Na megyünk!
- Piri: Nem mehetünk, mert Tamási hadnagy ide jön értünk, és innen megyünk a színházba.
- Polgármester: Persze, ha a hadnagy úr azt parancsolja, hogy várjatok meg, akkor én hiába akarok menni.
- Polg. né: Lajos, most már elég legyen!
- Polgármester: Nem lesz elég! És ha az a hadnagy ide jön, akkor majd...
- /Hadnagy be/
Akkor majd el fogtok vele menni.
- Hadnagy: Kezeit csókolom, hölgyeim.
- Piri: Jó estét, Tamási. Magánál vannak a jegyek?
- Hadnagy: Igen, de még van időnk.
- Polg. né: Lajos, te várj meg itt bennünket, vacsorára ide jövünk.
- Polgármester: Jó, akkor most leülök ehhez az asztalhoz.
/dühösen elveszi a zászlót és leteszi ahhoz az asztalhoz, ahol Brunner ül és maga is odaül/ Jó mulatást kívánok. Ajánlom magamat, hadnagy úr.
- Brunner: Alászolgája, Polgármester úr. Ez egy nagyon jó asztal.
- Polgármester: Ez nekem nem jó! Elvégre maga nekem nem fogja előírni, hogy én melyik asztalnál üljek. Azértis atülök ahhoz az asztalhoz. /kifelé mutat/ Jöjjön Brunner! /mindketten ki/
- Hadnagy: Akkor hölgyeim, talán mehetünk is.
- Polg. né: Mondja, Tamási, ha jól tudom ez egy francia darab, amit adnak, ugye?
- Hadnagy: Vát bizony nagyságos asszonyom, ez egy francia darab.
- Polg. né: És gondolja, hogy elvihetem a lányomat?
- Piri: De mama, én már húsz éves vagyok.

Polg. né: Nem azt kérdeztem, hogy hány éves vagy, hanem, hogy egy úrilányt el lehet-e vinni egy ilyen darabhoz.

2. szám: tercett.

Hadnagy, Polgármesterné, Piri

/Szám után mindhárman el/

/ A dal tartalma: a fővárosban már a modern idők szellei fujdogálnak. Új a divat, új dalok születnek. Bukjelszoknya, kocsikorzó, stb. Piri szeretné mindezt látni. Tánc után mindhárman el/

/Marcsa és Károly jönnek a szinre és leülnek a kert-helyiség arra a részére, amely a közlegények számára van fenntartva/

Marcsa: Az ember alig fordul egyet-kettőt, a zene rögtön abbahagyja. Az embernek egyszer van egy héten kimenője, legálább akkor táncolja ki magát.

Károly: Még táncolhatunk eleget.

Marcsa: Te igen, de nekem fél kilencre otthon kell lennem, mert ha egy percet kések, a polgármester úr leharapja a fejemet.

Károly: Hát aztán? Hisz úgy is elmegy tőlük a jövő héten.

Marcsa: Az mindegy.

Károly: Nekem pedig nem nagyon tetszik Marcsa, hogy olyan gyakran változtatod a helyedet.

Marcsa: Hát mit csináljak, ha az Erzsi visszajön?

Károly: Igen, igen, de alig az ember megszokik egy konyhát, rögtön egy új konyhával kezdeni. Nagyon egészségtelen a gyenge szervezetemnek. Hanem, te Marcsa. Már régen akartalak kérdezni, nincsen valami jóra való barátnőd?

Marcsa: Minek az neked?

- Károly: Nem nekem kell, hanem a Novotninak.
- Marcsa: Ki az a Novotni?
- Károly: Egy barátom, nagyon rendes fiú. És én megígértem neki, hogy okvetlenül keresek egy lányt. A Julis megígérte, hogy ma este idejön, mert hogy őt akarom vele összehozni. De a Julis nem neki való, de amíg jobb nincs...
- Marcsa: Hat ő nem tud magának szerezni egyet?
- Károly: Az? Fél az a náktól.
- Marcsa: Akkor mire kell neki?
- Károly: Mert hát azért mégis szereti őket. Mondd, nem tudsz egy lányt?
- Marcsa: Van egy barátnóm, de az nem akar katonáról hallani.
- Károly: Miért?
- Marcsa: Mert nyáron egyszer nyitva hagyta az ablakát, s egy csibész baka beugrott...és aztán nem jelentkezett többet.
- Károly: Beugrott?
- Marcsa: Igen, egy augusztusi éjszakán...
- Károly: /nyel egyet/ Egy augusztusi éjszakán?
- Marcsa: Akkor.
- Károly: Csak nem az Erzsiről beszélsz, aki helyett te vagy a polgármesteréknél.
- Marcsa: De arról. Mit szólsz hozzá, hogy vannak ilyen piszok emberek.
- Károly: Vannak.../nagyot nyel/ Hogy ne lennének, ha vannak... Node ez a Novotni nem olyan. /Novotni be a kerti kapun, szalutál mindenkinek, aztán leül egy üres asztalhoz/
- Károly: /odamutat/ Már itt is van...
- Marcsa: Ez a Novotni?
- Károly: Ez.
- Marcsa: Nahát nem is csodálom, ha nem tud magának egy lányt szerezni.
- Sámson: /Novotnihoz/ Mivel szolgálhatok?

Novotni: Mi van?
Sámson: Van sör, bor, konyak, mokka, sütemény, forralt bor, fagylalt, stb.
Novotni: Hát hozzon...
Sámson: Mit?
Novotni: Mit tudom én. Naga olyan gyorsan beszél, hogy nem tudom átgondolni...
Sámson: /lassan/ Hát kérem van sör...
Novotni: Na látja. Lehet azt lassan is mondani.
Sámson: Hozzak?
Novotni: Mit?
Sámson: Sört.
Novotni: Nem, hozzon egy fagylaltot.
Sámson: Igenis. /elindul/
Novotni: /utánaszól/ Halló, főúr...
Sámson: Tessék.
Novotni: De ne legyen meleg.
/Pincér el/
Károly: Te, Marcsa, áthívom ide Novotnit.
Marcsa: Mit csináljak vele?
Károly: /mérgesen/ Mi az, hogy mit csináljak vele? Ne csinálj vele semmit. /odakiált/ Te, Novotni!
Novotni: Szervusz, Károly.
Károly: Mit ülsz ott egyedül, gyere ide a mi asztalunkhoz.
Novotni: Gondolod?
Károly: Hát persze.
Novotni: Nem haragszol, ha átmegyek?
Károly: Dehogy haragszom.
Novotni: Akkor átmegyek. /átmegy/
Károly: Ez az én Novotni babátom.
Marcsa: Örvendek.
Novotni: Én is. /súgva Károlyhoz/ Köszönöm, Károly... Nagyon szép lány...
Marcsa: /feláll/ Ne haragudjék, Novotni úr, de nekem el kell mennem.

- Károly: Maradj még egy kicsit.
Novotni: Maraggyék.
Marcsa: Nem maradhatok. Pont félkilencre otthon kell lennem.
Károly: Mit fogyasztottál? Majd kifizetem.
Marcsa: Nem fogyasztottam semmit.
Novotni: /röhög/ Akkor én fizetem.
Marcsa: Na jó esetet. /el/
Novotni: Ez volt az?
Károly: Kicsoda?
Novotni: Akit ígértél?
Károly: Nem, ez az én ismerősöm, a Marcsa.
Novotni: /megsértődve el akar menni/ Akkor mit hívsz ide engem.
Károly: /lefogja/ Várjál, akit ígértem, ide fog jönni.
Novotni: Hova?
Károly: Ide az asztalhoz. Juliskának hívják.
Sámson: / a fagyaltot leteszi Novotni elé/
Novotni: Én azt hiszem, ha nekem is olyan szép bajúszom volna, mint neked, akkor nekem is könnyebb dolgom volna a nőknél.
Károly: Ugyan, eredj már. Ezt a bajúszot csak azért növesztettem, hogy rám ne ismerjenek.
Novotni: Hogy rád ne ismerjenek? Ahá, az a lány, akihez beugrottál az ablakon. Azért növesztettél bajúszot?
Károly: Igen.
/A kerti bejáratnál megjelenik az őrnagy, a zászlóssal és ezredorvossal, a bakák haptákba ugranak. Őrnagy hanyagul szalutál/
Zászlós: /hahotázik/
Őrnagy: Valami jót mondtam uraim?
Zászlós: Hiába, jó vicceket, jól csak az őrnagy úr tud mondani.
Őrnagy: Köszönöm. De az ezredorvos úr nem nevet.
Ezredorvos: Ma egy kicsit ideges vagyok. /játék/
Őrnagy: Egy tiszt nem lehet ideges, egy orvos meg pláne nem, de legfőképpen egy idegorvos.

- Ön ugyebár civilben idegorvos, főhadnagy úr?
- Ezredorvos: Az vagyok, őrnagy úr. Átkozott meleg van. /leteszi az asztalra a csákóját/
- Őrnagy: Főhadnagy úr, viselkedjen tiszthez illően és tegye fel a csákóját.
- Ezredes: Igenis, parancsára. /kenyérkosarat tesz a fejére/
- Őrnagy: Nehéz szakma idegorvosnak lenni. Gyógyít elmebetegket is?
- Ezredorvos: Természetesen.
- Zászlós: De hiszen azok gyógyíthatatlanok.
- Ezredorvos: Szó se róla. Van kérem egy betegem, aki III. Napóleonnak képzele magát.
- Őrnagy: És meggyógyult?
- Ezredorvos: Még nem egészen, de szépen halad. Amikor bevonultam, már első Napóleonnak képzelte magát.
- Sámson: /söröskancsókkal be/ Alázatos tiszteletem az őrnagy úrnak, meg a zászlós úrnak. Jó estét doktor úr. /leteszi egy asztalra a söröket/ Tessenek parancsolni, itt van az asztal, amit a zászlós úr lefoglalt.
- Őrnagy: Ez az asztal? Lehet, hogy esni fog. Inkább bemelegyünk a szaletliba. /elindulnak/
- Sámson: Ahogy tetszik parancsolni.
- Őrnagy: És hozza a feketét, meg a kártyámat, de gyorsan. /a tisztekkal ki/
- Sámson: Igenis hozom. /kikiabál/ Feri, az őrnagy úr kártyáját! Mariska egy kávét az őrnagy úrnak. /siet/
- Polgármester: Sámson, meddig várjak a sörömre?
- Sámson: Már itt van felúton. Mindjárt viszem, de megjött az őrnagy úr. /elrohan/
- Pikkoló fiú: /átrohan a színen a kártyákkal, majd feldönti a polgármestert/
- Polgármester: Hallatlan! Megjött az őrnagy úr. Kitönt az általános mozgósítás. Ez már katonai Miktatúra! /el/

- Novotni: És mondd, amikor bemásztál az ablakon, rögtön megcsókoltad?
- Károly: Hát nem éppen, mert előbb házasságot ígértem neki.
- Novotni: Te, olyan izgatott vagyok. És hol marad ilyen sokáig.
- Károly: Ki?
- Novotni: A Juliska, akit ígértél.
- Károly: Csak légy nyugodt, mindjárt jön. Itt adtam neki randevút. --
- Novotni: Hogy fogom megismerni?
- Károly: Ide fogsz ülni, ehhez az asztalhoz.
- Novotni: Igen, de mondd, hogy kell egy ilyen lánnyal megkezdeni a beszélgetést?
- Károly: Hát hallgass ide. Leülsz mellé. Belenézel a szemébe...igy...Aztán azt mondd neki, már alig vártam, hogy magát megismerhessem.
- Novotni: /nevet/ Hát ez igaz is, a mindenségit...
- Károly: Aztán mindig közelebb húzódsz hozzá...aztán megfogod a kezét...
- Novotni: A kezét?...
- Károly: Igen, a kezét.
- Novotni: Csak a kezét?
- Károly: Hát először csak a kezét.
- Novotni: /közelebb húzódik/ Aztán?
- Károly: Aztán a másik kezét.
- Novotni: Hát keze több már nincs...
- Károly: Na, aztán megsímogatod...
- Novotni: A kezét?
- Károly: Igen. S aztán megcsókold.
- Novotni: Még mindig csak a kezét? Hát ha ez ilyen lassan megy, akkor mikor érek az esküvőig?
- Károly: De türelmetlen vagy. Gyere a táncba. Megnézzük, hátha ott van már az a lány.
- Novotni: És ha ott van?

§ 3. szám. Duett.

Az udvarlásról

Károly és Novotni.

/A tiszt urakat kell utánozni. A tánc is komikus imitációja lehet a tisztek udvarlásáról./

/Tánc után mindketten el/

- Kovácsné: /Idősebbecske hölgy, a háttérben lévő ajtón be, a főpincérhez/ Kérem, főúr. Mondja meg az uramnak, jöjjön azonnal ide.
- Sámson: Igenis, nagyságos asszony.
- Kovácsné: De úgy mondja, hogy ne vegye észre senki.
- Sámson: Igenis nagyságos asszonyom. /kikiabál az elképzelt asztalhoz./ Kovács úr, itt a felesége.
- Kovács: /bejön, a feleségéhez/ Szervusz, fiam. Mi van?
- Kovácsné: Emil, gyere azonnal haza.
- Kovács: De fiam, a polgármesterrel kártyázom. A karrieremről van szó.
- Kovácsné: Emil, hagyd a karriert.
- Kovács: De fiacskám...
- Kovácsné: Egy szót sem. Ha azt a pénzt, amit elkártyáztál, félretettük volna, már rég gazdagok volnánk, x nem lenne szükség karrierre.
- Kovács: Mondd, mit akarsz?
- Kovácsné: /felindultan/ Képzeld, ahogy hazamentem, a konyhában egy bakát találtam.
- Kovács: Egy bakát?
- Kovácsné: Igen, ott cicázott a mindenesünkkel... A katonákkal nem lehet már kibírni.
- Kovács: Megyek! Gyorsan lejátszom a partit és elmondom a polgármesternek. Hát ez hallatlan. Ül le szépen. Jövök azonnal. /kimegy/
- Kovácsné: /leül ahhoz az asztalhoz, ahol Novotni és Károly ültek./

- Novotni: /visszajön a kerthelyiségbe, gusztálja Kovácsnét, aztán tétován leül melléje/ Jó estét. Már kerestük magát a táncban. Maga meg itt van.
- Kovácsné: /furcsán néz rá/ Pardon, el van foglalva az asztal? /feláll/
- Novotni: /visszanyomja a helyére/ Üljön csak nyugodtan. A mi asztalunk ez. Na, mit eszik?
- Kovácsné: /ijedten/ Én nem eszem semmit.
- Novotni: Na egy pár virsli azért csak lecsúszik?
- Kovácsné: De mondom, nem eszem.
- Novotni: Ne féljen semmit, kifizetem én, csak egyen. /pincérhez/ Főúr, hozzon egy pár virslit.
- Sámson: Egy pár virslit. Azonnal. /el/
- Novotni: Hát sört iszik-e?
- Kovácsné: /konsternálva/ Dehát mit akar maga tőlem?
- Novotni: /röhög/ Nem szokás erről beszélni. Előbb a kezét... /megsímogatja a kezét/
- Kovácsné: /rácsap a kezére/ Mégis csak szemtelenség, hogy mer maga egy úrinóvel.../feláll és kiabál/ Emil! Emil, azonnal gyere ide!
- Kovács: /be és odajön/ No mi az? Mi van itt, Juliskám?
- Novotni: Juliska! Stimmiel.
- Kovácsné: /lihegve/ Ez a katona itt szemtelenkedett.
- Kovács: Mit akar maga ettől a hölgytől?
- Novotni: Mi köze hozzá?
- Kovács: Az, hogy a feleségem.
- Novotni: Nekem meg a menyasszonyom!
- Kovács: Segítség! Inzultálják a feleségemet. Elégtételt követelek!
- /Sámson, Polgármester kártyával a kezében, Órnagy, Brunner, Ezredorvos, Zászlós besietnek/
- Polgármester: Felháborító! Ez már a vég!
- Órnagy: Mi van itt kérem?
- Polgármester: Kérem, Órnagy úr, ez már túrhetetlen. A katonák már az úriasszonyokat is inzultálják.

- Órnagy: Micsoda? Kérem, uraim, csak nyugalom. Rögtön intézkedem. /kiált/ Őrmester!
- Őrmester: /be/ Parancsára, Órnagy úr!
- Órnagy: Vitesse el ezt a katonát, csukassa le és holnap rapport.
- Novotni: Ez tévedes kérem.
- Őrmester: Ne pofázz! Igenis, Órnagy úr!
- Órnagy: /polgármesterhez/ Tessék csak rám bízni, uraim. Minden rendben lesz. /visszamegy a belső helyiségbe/
- Őrmester: /Novotnihoz, vészjósló hangon/ Mit csinálsz te itt?
- Novotni: Békésen szórakoztam akk kisasszonnyal, míg ez az úr itt közbe nem szólt. Így volt Juliska?
- Kovács: A nevét is tudja. Úgy? Hát azért jársz te mindig utánam a vendéglőbe, hogy katonákkal ismerkedj?
- Kovácsné: Én? Emil kérlek, nem igaz az egészből egy szó sem.
- Novotni: Jaj, de hazudos. Ide adott nekünk randevút.
- Őrmester: /rámordul/ No most már egy szót sem. /a belépő Károlyhoz/ Hé! Fuss az őrzőjáratért, azonnal vigyék be ezt az embert.
- Kovács: /húzza kifelé a feleségét/ Nocsak gyere haza, majd aők én otthon neked katonákat!
- Kovácsné: De hát ez borzasztó. Csak nem képzeled?
- Kovács: Egy szót sem. Majd aők neked katonákkal randevúzni. / Kovács, Kovácsné el/
- Novotni: Juliska.
- Sámson: /hozza a virslit/ Tessék, itt a virsli.
- Novotni: /bele akar harapni/
- Őrmester: Itt nincs semmiféle virsli. Te fogoly vagy, le vagy tartóztatva.
- Novotni: Hát a virslimet azért megehetem. Mire kijövök megromlik.
- Őrmester: Semmit sem ehetsz meg, le vagy tartóztatva.
- Sámson: Ugyan, Őrmester úr. Legyen egy kis szive. Hadd egye meg szegény ember ezt a virslit.
- Őrmester: Csend! Mondom, hogy le vagy tartóztatva!

/virslit játék/
Károly: /be két katonával/ Örmester úrnak jelentem alássan,
itt az őrzéjrat.
Örmester: Nigyétek be ezt az embert a fogdába! /két szuro-
nyos közrefogja Novotnit és indul vele/
Sámsón: Akár le van tartóztatva, akár nincs, ezt a virslit
tegye a zsebébe.
Novotni: Nagyon szépen köszönöm. /zsebrevágja, az őrzéjrat-
hoz/ Mehetünk.
/az őrzéjrat Novotnival elindul/
Sámsón: Halló, vitéz úr...
Novotni: Mi tetszik?
Sámsón: Fizetni.
Novotni: Ugyan kérem, nem látja, hogy le vagyok tartóztatva.
/a katonához/ Mehetünk. /elindulnak./

F ü g g ö n y

Függöny előtt:

/Novotni a két szuronyos katona között vonul/

I. Katona: /amelyik elől megy/ Siess egy kicsit.
Novotni: Nekem nem olyan sürgős.
II. Katona: Osztt mond, miért tartóztatunk le.
Novotni: Egy nő miatt.
I. Katona: Meséld el.
Novotni: Hát az úgy volt...

4. szám.

Novotni dala
/a "Monarchiá"ról.../

2. kép.

/Polgármester lakása. Piri a zongoránál ül és egy polkát vagy rak-
timet ad elő. A hadnagy a zongorára dőlve hallgatja. A polgár-
mesterné tesz-vesz a szobában. /

Polg. né: /sóhajt/ Hiába, csodásak ezek a modern dalok.
Hadnagy: És Pirike milyen gyönyörűen zongorázza.
Marcsa: /be, kiabálva/ Nagyságos asszony kérem, megjött az
Erzsi.
Polg. né: Jó, jó, azért nem kell így kiabálni. Küldje be az
Erzsit.
Marcsa: Igenis. /el/
Polg.né: Menjetek át egy kicsit a másik szobába.
Piri: Mama, én is látni akarom az Erzsit.
Polg.né: Menj át, fiam.
Hadnagy: Persze, csak menjünk át.
Piri: /kissé kacéren/ Gondolja?
Hadnagy: Hát ha a mama mondja. /Piri, hadnagy el/
Polg.né: /utánuk néz, elgondolkozva/ De szófogadó ez a ka-
tonatiszt...
Erzsi: /be/ Csókolom a kezét, nagyságos asszony.
Polg.né: Jó napot, Erzsi.
Erzsi: /sirni akar/
Polg.né: Tegye el a zsebkendőjét és most már ne sirjon.
Erzsi: /pityereg/ Igenis.
Polg.né: Hallom, fiú.
Erzsi: /Elfelejtí a sirást, anyai büszkeséggel/ Fiú. De
még milyen fiú. Négy kiló húsz deka.
Polg.né: Gratulálok. Hanem remélem a jövőben csukott ablak-
nál fog aludni.
Erzsi: Igenis.
Polg.né: Persze most már csak az kellene, hogy a gyerek ap-
ja elvagy magát feleségül.

Erzsi: Igen, igen... Csakhogy nem is láttam azóta. Pedig meg is esküdött a nővére egészségére, hogy elvesz.

Polg.né: Biztosan nincs is nővére.

Erzsi: /nagyot óbégat/

Polg.né: Jól van Erzsi, menjen ki a konyhába.

Erzsi: Csak egy kérésem volna még, nagyságos asszony.

Polg.né: Na?

Erzsi: Hogy a polgármester úr meg ne tudja a dolgot.

Polg.né: Ne féljen, nem szólok neki.

Erzsi: És a Piri kisasszony se tudja meg...

Polg.né: Piri kisasszony?... Hisz annak még sejtelme sincs az ilyen dolgokról.

Piri: /beront/ Jó napot, Erzsi!

Erzsi: Kezétcsókolom, Piri kisasszony.

Piri: Tudja, hogy a gyereket be kell jelenteni a városházán?

Polg.né: /Erzsivel elképedve néznek egymásra/ Mars kifelé!

Piri: Igazán, milyen vagy. /kiszalad/

Polg.né: Maga hozza rendbe a szobát. /el/

Erzsi: /tesz, vesz a szobában, majd Marcsa jön be/

Marcsa: Hát szóval meggyüttél, Erzsi?

Erzsi: Meggyütten.

Marcsa: Aztán megvagy?

Erzsi: Megvagyok.

Marcsa: Aztán fiú lett?

Erzsi: Fiú.

Marcsa: Aztán mérges vagy ugye?

Erzsi: Mérges.

Marcsa: De nem a gyerekre, ugye?

Erzsi: Nem. A bakára!

Marcsa: Aztán miért haragszol a bakára?

Erzsi: Mert nem tudom, hogy hívják.

Marcsa: Az már baj.

5. szám.

Marcsa és Erzsi duettje

/Tartalma: Nagygyakorlatokon nagy veszedelem van a fiatal lányokra. Jönnek a bakák, a réten rezeda illat száll és a szegény cseléd lányokból így lesz mama. /

/Tánc, utána el. /

/a Hadnagy és Piri jönnek vissza/

- Hadnagy: /búcsúzóban/ Attól félek, hogy egy kicsit feltűnő lesz, ha egy délután kétszer is eljövök ide.
- Piri: Hát akkor maradjon még itt.
- Hadnagy: Ki van zárva! Pont hatkor a kaszárnyában kell lennem.
- Piri: Tudja mit, felejtse itt a cigarettatárcáját, akkor később nyugodtan visszajöhet.
- Hadnagy: /kiveszi a tárcáját és ráteszi a zongorára/ Pirike, magának annyi esze van, mint egy ezredesnek.
- Polg.né: /be/ Rögtön hozzák a kávé, hadnagy úr.
- Piri: A hadnagy úrnak be kell menni a kaszárnyába.
- Polg.né: És a kávé?
- Hadnagy: Azt majd megisszuk holnap. És tudja hol, nagyságos asszonyom?
- Polg.né: Hol?
- Hadnagy: Nálam. Majd eljönnek Pirikével. Nagyságos asszonyom olyan kávé még nem ittak, mint amilyent én főzök.
- Polg.né: Maga már régen henceg azzal a kávéjával. Holnap megkóstoljuk.
- Hadnagy: Viszontlátásra. Kezeiket csókolom. /indul/
- Polg.né: /észreveszi a tárcát/ Hadnagy úr, itt felejtette a cigarettatárcáját. /odaadja/
- Hadnagy: Ó istenem, milyen szórakozott vagyok.
- Polg.né: Hát akkor viszontlátásra holnap. /el/
- Hadnagy: Na most hogy jöjjenek vissza?

Piri: Nagyon egyszerű. Hagyja itt a kesztyűjét.
Hadnagy: Pirike! Maga olyan okos, mint egy tábornok.
/leteszi a kesztyűt a zongorára/
Piri: Azt hiszi, minden tábornok okos?
Hadnagy: /feszesen/ Nekem kötelességem azt hinni.
Piri: Szóval mennél nagyobb rangja van egy katonának,
annál okosabb?
Hadnagy: A szolgálati szabályzat szerint igen.
Piri: Szóval egy hadnagy még nem elég okos.
Hadnagy: Mért ne volna?
Piri: Mert ha egy hadnagy elég okos volna, akkor ha
együtt van egy csinosnak mondott lánnyal, akkor...
Hadnagy: Akkor?
Piri: Akkor nem kérdezne, hanem cselekedne.

6. szám. Duett.

Hadnagy, Piri

/Piri ugratja a hadnagyot. Stb. stb./
/Tánc után vissza/

Hadnagy: Pirike, egy csókot búcsúzól!
Piri: Nem, nem, kikisérem a kertkapuig és ott majd meg-
csókolhatja - a kezemet! /mindketten el/
Erzsi: /be, tesz-vesz, törülget a szobában. Dalolgat/
Novotni: /be/ Jó napot.
Erzsi: Jó napot, mi tetszik?
Novotni: A levél miatt vagyok itt.
Erzsi: Levelet hozott?
Novotni: Itt van a zsebemben.
Erzsi: Adja ide.
Novotni: Maga a polgármester?
Erzsi: Nem.
Novotni: Mert én a polgármester úrnak hoztam a levelet.
Erzsi: Várjon, míg felébred.
Novotni: Kicsoda?

Erzsi: A polgármester úr.
Novotni: Alszik?
Erzsi: Alszik.
Novotni: Maga a felesége?
Erzsi: A szakacsnéja vagyok.
Novotni: Örvendek, nevem Novotni.
Erzsi: Köszönöm, nem vagyok kíváncsi. Általában semmi kedvem nincs katonákkal ismerkedni.
Novotni: Hát én nem vagyok katona.
Erzsi: Maga nem ~~kk~~ katona?
Novotni: Kérdezze csak meg az őrmester urat. Mindig azt mondja: Novotni, maga nem katona.
Erzsi: Az mindegy. Akin uniformis van, azzal én nem állok szóba.
Novotni: Levethetem, ha akarja.
Erzsi: Le ne vetkőzzék, mert a fejéhez vágok valamit. Ismerem én magukat.
Novotni: Kérem, engem az őrnagy úr küldött.
Erzsi: Én hozzám ne küldjön az őrnagy úr senkit.
~~Erzsi~~ Novotni: Engem a polgármester úrhoz küldött.
Erzsi: Ismerem én magukat. Meglátnak egy nyitott ablakot, mindjárt beugranak rajta.
Novotni: Én nem is tudok ugrani.
Erzsi: Na menjen, hordja el magát. És jöjjön vissza később.
Novotni: Jól van, jövök később. Nekem igazán nem sürgős. De mérges, de mérges.../el/
Marcsa: /be/ Erzsi, a nagyságos asszony azt mondta, hogy menj ki a konyhába, majd én rendbeszedem a szobát.
Erzsi: Jó. Csinálj egy kis rendet, mert a nagyságos asszony úgyis azt mondta, hogy mostanában úgy néz itt ki, mintha robbanás lett volna.
Marcsa: Tehetek én róla, ha a hadnagy úr minden délután fel robbantja a szobát?
Erzsi: Ja persze, a hadnagy úr. Csibész ez mind, hogy az ördög vinné el valamennyit. /el/

Marcsa: /tesz-vesz, törölget/
Károly: /az ablakon át bedugja a fejét/
Marcsa: Károly, hát te mit keresel itt?
Károly: Gondoltam, megnézek egy kicsit.
Marcsa: Eredj az ablaktól, az isten áldjon meg, valaki meglát.
Károly: Hát aztán? Nem szereted, ha az ablak előtt állok?
Marcsa: Nem hát.
Károly: Hát ezen könnyen segítünk. /belép az ablakon/
Marcsa: Károly, elvette az Isten az eszedet, hiszen az egész ház itthon van.
Károly: A Polgármester is?
Marcsa: Persze. Itt alszik a másik szobában.
Károly: Hát akkor adj egy csókot, aztán kiugrok.
Marcsa: Jól van na. /megcsókolja/ Tudod, hogy nagy ujság van?
Károly: Micsoda ujság?
Marcsa: Megjött az Erzsi. /Károly rohan az ablak felé/
Hova rohansz?
Károly: Hát itthon a polgármester.
Marcsa: De hiszen alszik.
Károly: Az mindegy. /megint indul/
Marcsa: Várj, már...
Károly: Dehogy várok... Úgy félek ettől az izé...ettől a polgármestertől, akár a tűztől. Mi lesz, ha itt talál.
/Polgármester be/
Károly: /dadog/ Azért jöttem polgármester úr...mert azért jöttem...
Polgármester: Miért jött, ki küldötte?
Károly: Engem az izé küldött...az izéért...
Polgármester: Ki küldte, minek küldte, hát nem tudja megmondani?
Károly: Mert...hü...hü az anyád...
Marcsa: /hirtelen ötlettel/ A katona azért jött, mert a hadnagy úr ittfelejtette a kesztyűjét. /leveszi a zongoráról/

- Károly: Na tetszik látni, kérem. Meg tudom mondani miért jöttem. A kesztyű miatt.
- Polgármester: Ott a kesztyű és mondja meg a hadnagy úrnak...
- Károly: Igenis, megmondom.
- Polgármester: Mit mond meg? Még azt sem tudja, hogy mit kell mondani.
- Károly: Az nem baj, azért megmondom.
- Polgármester: Ne mondjon semmit. Itt a kesztyű és menjen. /odaadja/
- Károly: Igenis. /szalutál és balra indul/
- Polgármester: Hova megy?
- Károly: Ki!
- Polgármester: Ne arra menjen!
- Károly: Hanem?
- Polgármester: Arra menjen, amerre jött.
- Károly: Igenis. /az ablakhoz megy és ki akar lépni/
- Polgármester: /ordít/ Mondja, maga hülye?
- Károly: Igenis! /indul az ajtó felé/
- Marcsa: /súgva/ Add ide a kesztyűt. A hadnagy úr visszajön érte. /elveszi és visszateszi a helyére, úgy hogy a polgármester nem látja/
- Károly: /szalutál és el/
- Polgármester: Maga is menjen ki és ha Sramek úr keres, akkor küldje be/
- Marcsa: Sramek úr már félórája várja, hogy a polgármester úr felébredjen.
- Polgármester: Akkor menjen és mondja meg, hogy jőjjön be.
- Marcsa: Igenis. /kiszól és el/ Sramek úr, bejöhét.
- Sramek: /be aktatáskával/ Van szerencsém, polgármester úr.
- Polgármester: Jó napot. Üljon le. Azért kérettem, mert ezt a kényes dolgot nem akarom a városházán elintézni. Azonban a felső hatóságnak mégis tudomására kell hozni. Elvégre a polgárság nem tűrheti, hogy leányai becsülete áldozatul eassék a katonaság erőszakos viselkedésének.
- Sramek: /nagyot kiált/ Éljen!

Polgármester: Megörült?

Sramek: Bocsnát, de olyan szép szónoklat volt.

Polgármester: Nem érdekel.

Sramek: Kérem.

Polgármester: Mennyit emelkedett tavaly óta a törvénytelen gyermekek száma?

Sramek: A százalékot nem tudom kiszámítani, de tavaly volt kilenc, az idén nyolcvanhét.

Polgármester: Hallatlan! Disznóság!

Sramek: Én nem tehetek róla.

Polgármester: Nem magáról van szó. Úgy látszik a kaszárnnyával Sodomia és Gomora kőveit raktuk le.

Sramek: /ordit/ Éljen!

Polgármester: Ha még egyszer éljenez, kirúgom.

Polg.né: /be/ Na végre, hogy felébredtél.

Sramek: Kezét csókolom.

Polg.né: Jó napot, Sramek úr. /férjéhez/ Tudod, hogy visszajött az Erzsi?

Polgármester: Nahát ennek igazán örülök. De ide fagyelj! Ennek a lánynak az erkölcsseire magam fogok vigyázni. Ez nem lesz a katonaság prédája! Érted?

Polg.né: /zavartan/ Értem, fiam, értem.

Polgármester: Küldd be akkor, légy szives az Erzsit.

Polg.né: Jó, beküldöm. /el/

Polgármester: Na végre, megint jó koszt lesz nálunk.

Erzsi: /be/ Jó napot, polgármester úr.

Polgármester: Jó napot, Erzsi. /Sramekhez/ Látja Sramek úr, ha akar egy tisztességes lányt látni, akkor nézze meg Erzsit.

Sramek: Azt elhiszem... Amellett milyen gyönyörű gyereke van.

Erzsi: /kétségbeesetten integet/

Polgármester: Kinek?

Sramek: Erzsi kisasszonynak. Ma jelentette be a hivatalba.

Polgármester: Erzsi?!

Sramek: Igen.
Polgármester: A gyereket?
Sramek: Igen.
Polgármester: /lesújtva nézi Erzsit, aki fejét lehajtva áll E
előtte. / Igaz ez?
Erzsi: /lehajtott fejjel halkán/ Én nem tehetek róla.
Polgármester: Ki az apja?
Erzsi: Egy katona.
Polgármester: /véstjósloán/ Úgy?! Egy katona?! Na órnagyór! Ezt
nem viszik el szárazon! /Erzsihez/ Hogy hívják ezt
a katonát?
Erzsi: Nem tudom.
Polgármester: Nem tudja?
Erzsi: Nem. Tavaly, amikor a bevonulási ünnepély volt, egy
katona bemászott az ablakomon.
Polgármester: És nem tudja a nevét. Gondolkodjon csak, nem maradt
valami az után a katona után?
Erzsi: De igen.
Polgármester: Micsoda?
Erzsi: A gyerek.
Sramek: /nevet/
Polgármester: Nézze Sramek úr, ne röhögjön, mert rögtön kirúgom.
/Erzsihez/ A gyereken kívül nem maradt semmi?
Erzsi: /a kebléből kivesz egy lövészbojtot/ Ez maradt!
Polgármester: /átveszi/ Lövészbojt? Negyedik század, második szá-
kasz. /Erzsihez/ Elmehet.
Erzsi: /szomorúan el/
Polgármester: Hát az órnagy ezért felelni fog. Az egész zászlóaljá-
nak...az egész hadseregnek tartásdíjat kell fizetni.
Sramek: /nagyot ordít/ Eljen! /észreveszi, hogy hibát kö-
vetett el, veszi az aktatáskáját és indul kifelé/
Polgármester: Ne menjen el, maga pelikán. Üljön le és írja.
Sramek: /leül/
Polgármester: /diktál/ Igen tisztelt órnagy úr. Az ön tisztelt
zászlóaljának egy tagja, a bevonulás éjjelén a

szakácsnőm szobájában felejtette a mellékelt lövészbojtot, melynek következtében a múlt héten a gyermek megszületett. /miközben diktál, észreveszi a zongorán a ~~z~~ kesztyűt/ Hallatlan, ez a kesztyű megint itt van.

Sramek: /ismétli/ Megint itt van.

Polgármester: Ezt ne írja, maga hülye.

/megrázza/ Értse meg, ezt nem kell írni.

Sramek: Ja, úgy kérem.

Novotni: /jobbról be/

Polgármester: /csodálkozva néz Novotnira/

Novotni: Jelentem alássan, beléptem a szobába.

Polgármester: Igazán?

Novotni: Becsületszavamra.

Polgármester: Ne mondja, azt hittem berepült.

Novotni: Nem kérem. Nem tudok repülni és ugrani sem.

Polgármester: /gyanús szelídséggel/ És miért jött, ha szabadna kérdeznem?

Novotni: Jelentem alássan...

Polgármester: Ne jelentsen semmit, hanem mondja meg, miért lépett be?

Novotni: Jelentem alássan, azért, mert küldtek.

Polgármester: /kétségbeesetten/ De miért? Talán, hogy zongorázzon itt nekem?

Novotni: Nem. Zongorázni nem tudok, csak szájharmonikázni. De sajnós, most nincs nálam.

Polgármester: Kár.

Novotni: Ha akarja elhozom.

Polgármester: Köszönöm.

Novotni: Nem kell megköszönni. Nem olyan nagy munka.

Polgármester: /ordít/ Azt mondja meg, miért jött?! De miért is kérdezem?... Itt a kesztyű.

Novotni: /átveszi/ Köszönöm. Éppen jó.

Polgármester: Mit vár még?

Novotni: A választ.

- Polgármester: A választ? Mire?
- Novotni: A kesztyűre... akarom mondani a levélre.
- Polgármester: Miféle levélre?
- Novotni: Amit az őrnagy úr küldött.
- Polgármester: Kinek adta a levelet?
- Novotni: Senkinek. Itt van a zsebemben.
- Polgármester: Hát akkor, hogy akar rá választ?
- Novotni: Na tetszik látni. /átadja/
- Polgármester: /olvas/ Nahát, ezt éppen jókor kéri az őrnagy úr.
/Sramekhez/ Hogy hetenként egyszer engedjem át a városi fürdőt a katonaságnak.
- Sramek: Átengedi polgármester úr?
- Polgármester: Szó sincs róla.
- Novotni: Nagyon helyes.
- Polgármester: Magát nem kérdeztem.
- Novotni: Van nekünk elég dolgunk, még fürödünk is?
- Polgármester: Ne fecsegyen itt... Mondja meg az őrnagy úrnak, hogy amíg a gyermek apját elő nem keríti...
- Novotni: Miféle gyermek?
- Polgármester: Az a gyermek, amellyel a hadsereg az én családomat megtisztelte. Különben mi köze ehhez magának. Várjon, majd rögtön megkapja a választ. Sramek, gyereünk! /Indulnak/
- Novotni: Pardon, egy pillanat.
- Polgármester: /megáll/
- Novotni: Kinek a gyerekéről van szó?
- Polgármester: /vészjóslóan/ Legyen nyugodt, rövidesen azt is meg fogom tudni. /el Sramekkel/
- Novotni: Itt mindenki haragszik. Én még ilyet nem is láttam. /hangokat hall, hátramegy/
- Piri: /be, mintha kifelé beszélne/ Igazán? Itt hagyta a kesztyűjét...Nahát maga milyen szórakozott.
- Novotni: /gyorsan visszateszi a kesztyűt előbbi helyére és félrehúzódik/
- Piri: /bejön, nem látja Novotnit, kifelé/ Nincs itt senki, nyugodtan bejött.

Hadnagy: /be/ Pirikém, szerelmem. /meg akarja ölelni/
Polgármester: /bejön, mert ittfelejtett valamit/
Hadnagy: /eléje vágódik/ Bocsánat polgármester úr, az újabb zavarásért, de itt felejtettem a kesztyűmet.
Polgármester: Azt a kesztyűt már visszaküldtem önnek, sőt nem is egyszer, de kétszer.
Hadnagy: Érdekes. Ugyanis ott van, ahol hagytam.
Polgármester: /megfordul és rémülten látja a kesztyűt/ Valóban érdekes, sőt fantasztikus.
Hadnagy: Ha meg tetszik engedni, zsebre vágom: /megteszi/
Polgármester: Tegye el jól. /fejét fogva ki/
Hadnagy: Végre egyedül. /megcsókolja Pirit/
Novotni: /fesztes háptákba vágja magát, szalutál/
/Piri és a hadnagy nem veszik észre és tovább csókolóznak/
Piri: /hirtelen észreveszi Novotnit, nagyot sikolt/
Hadnagy: /Novotnihoz/ Maga mit csinál itt?
Novotni: Jelentem alássan, a fürdés miatt vagyok itt.
Hadnagy: Mit beszél? Mi miatt?
Novotni: A fürdés miatt.
Hadnagy: Megörült? Maga itt fürdeni akar?
Novotni: Nem én. Az őrnagy úr...
Hadnagy: Az őrnagy úr akar fürdeni?
Novotni: Nem... a legénység.
Hadnagy: Itt?
Novotni: Nem. A városi fürdőben. Egy levelet hoztam a polgármester úrnak.
Hadnagy: Hát miért nem mondja maga ököre?
Novotni: Hát mondom.
Hadnagy: Mondja... izé... fiam... Hogy hívják?
Novotni: Novotni.
Hadnagy: Úgy... Novotni fiam... maga izé... Maga előbb itt nem látott semmit.
Novotni: /bután röhög/ Hát nem sokat, mer el tetszett a kisasszony arcát takarni.

Hadnagy: /erélyesen/ Ide hallgasson... maga nem látott semmit!
Novotni: Nono... /huncutkásan/ Azért valamit mégis láttam.
Hadnagy: /szigorúan/ Nézze fiam, maga egy jó katona és ha a feljebbvalója mondja, hogy nem látott semmit, akkor maga nem látott semmit. Érti?
Novotni: /végre megérti/ Igenis. Nem láttam semmit hadnagy úr.
Hadnagy: Na látja. Maga holnaptól kezdve nálam lesz tisztiszolga..
Novotni: Igenis.
Hadnagy: Rendben van.
Novotni: Nincs rendben.
Hadnagy: Miért?
Novotni: Mert az öreg tudja.
Hadnagy: Melyik öreg?
Novotni: A polgármester.
Hadnagy: Mit tud a polgármester?
Novotni: A gyereket.
Hadnagy: Miféle gyereket?
Novotni: /kujonkodva/ Hát ami... csak azt nem tudja, hogy a hadnagy úr az apja. De félek, hogy rövidesen megtudja...
Hadnagy: /ordít/ Ki az apa, maga bolond?
Novotni: Ne féljen hadnagy úr, én nem láttam semmit!
Piri: /sirva/ Nahát ez borzasztó, ilyeneket kell nekem hallgatni. /indul kifelé/
Hadnagy: De Pirikém, az Isten áldja meg!
Piri: Hagyjon békén! /sirva kiszalad/
Hadnagy: De Pirike... /utáná szalad/
Károly: /be, megjelenik az ablakban és kintől odaszól az ottmaradt Novotninak/ Novotni.
Novotni: Szervusz, Károly.
Károly: Te Novotni! Mit keresel itt?
Novotni: Egy levélre várok.
Károly: Még nem tudtunk beszélni. Örülök, hogy megúsztad a múltkori félreértést. Te, van itt a szomszédban, a jegyzőéknél egy szép lány. Gyere, bemutatlak neki.

- Novotni: Én már találtam itt valakit, aki tetszik nekem.
Károly: Igazán? Hogy néz ki?
Novotni: Egy kicsit pisze, de nagyon mérges egy lány.
Károly: Te jó Isten, akkor ez biztosan az Erzsi. Na csak kapcsolj rá!
Novotni: Képzeld, tisztiszolga lettem Tamási hadnagy úrnál.
Károly: Igazán? Meséld el, hogy történt. /beugrik az ablakon/
Novotni: Hát az úgy volt, hogy hoztam egy levelet és amíg a válaszra várok, hát látom...
Polgármester: /levéllel a kezében be/ Itt van a válasz... /meglátja Károlyt/ Kaszárnyát csinálnak a lakásomból. Hát maga mit keres itt?
Károly: /körülnéz, meglátja a kesztyűt/ Alázatosan jelentem, a hadnagy úr kesztyűjéért jöttem.
Polgármester: A hadnagy úr itt volt és személyesen elvitte. Ott feküdt... /meglátja a kesztyűt, megtántorodik/ Már megint ott van. Vízet! Vízet!
Novotni: /beszól a szomszéd szobába/ Vízet. Vízet.
A polgármester úr frászt kapott egy kesztyűtől.
Ezredorvos: /megjelenik a nyitott ablaknál és kíváncsian benéz/
Erzsi: /benyit/ Mi történt?
Károly: /meglátja Erzsit és kiugrik az ablakon/
Polgármester: Kaszárnyát csinálnak a lakásomból. Na megállj. /Novotni kezébe nyomja a levelet/ És takarodjon innét, amilyen gyorsan csak tud.
Novotni: /kiugrik az ablakon/
Ezredorvos: /a katonák kiugrálását lereagálva/ Kettő.
Polgármester: /meglátja/ Az isten küldte magát, doktor úr. Rosszul vagyok, rémeket látok.
Ezredorvos: Megnézzük mit tehetek. /el az ablaktól/
Polgármester: Erzsi, eressze be a doktor urat.
Erzsi: /kimegy/
Polgármester: Ez a katonaság tönkre teszi az idegeimet. Még szerencse, hogy ez a doktor Polc itt lakik szemben.

- Ezredorvos: /be/ Na, mi baj Polgármester úr?
- Polgármester: Az idegeim, doktor úr. Az idegeim.
- Ezredorvos: No majd meglátjuk. Az idegek a specialitásom.
/kezdi vizsgálni a polgármestert. Nagy játék. Kopogtatja, hallgatja a polgármestert/ Rettenetes, kétségbeejtő!
- Polgármester: /nagyon megijedve/ Micsoda doktor úr?
- Ezredorvos: Hogy milyen szórakozott vagyok. Megint elfelejtettem az orvosságomat bevenni. Pardon. /orvosságot vesz be/ Szóval nem találok semmit. Mégis miben áll az idegessége?
- Polgármester: Látomásaim vannak. Ott azon a helyen... /odanéz a kesztyű helyére, megnyugodva/ Nincs ott semmi.
- Ezredorvos: Persze, hogy nincs ott semmi. Csak képzelődés. Tegye előre a két kezét és hajoljon mélyen le.
- Polgármester: /megteszi/
- Ezredorvos: Tessék egy kicsit így maradni. /hozzálat a további vizsgálathoz. Lehúzza a fehér kesztyűjét, hogy kesztyűtlen kézzel nyomogathassa a nyakát/ És most tessék felemelkedni.
- Polgármester: /felemelkedik és meglátja a kesztyűt. Felordít/ Megint itt van az átkozott. Engem nem teszel tönkre. Széttéplek! /dühöng/
- Ezredorvos: /rémülten menekül és kiugrik az ablakon/ Három.

Függöny előtt

- Novotni: /a katonaruha fölött kötenyt visel, a hadnagy csizmáját pucolja/
Erzsi: /jön/ Itt lakik Tamási hadnagy úr?
Novotni: Itt.
Erzsi: Nini, hát maga mindenütt ott van?
Novotni: Itt kérem, mint a hadnagy úr alkalmazottja vagyok jelem.
Erzsi: Micsoda?
Novotni: Mint titkár.
Erzsi: /nevet/ Mint titkár? De azért cipőt is pucol?
Novotni: Igen, de csak nagyon ritkán.
Erzsi: Ritkán?
Novotni: Igen. Naponta egyszer.
Erzsi: Hát hallgasson ide. Mondja meg a hadnagy úrnak, hogy a nagyságos asszony meg a kisasszony rövidesen ide jönnek.
Novotni: Rendben van, várjuk őket.
Erzsi: /indul/ Hát isten áldja meg.
Novotni: Hova siet?
Erzsi: Hát mit csináljak itten?
Novotni: Beszélgethetnénk egy kicsit.
Erzsi: Én, katonával?... Soha!
Novotni: Miért haragszik úgy a katonákra? Csináltak azok magának valamit?
Erzsi: /zavartan/ Nekem semmit, de tudja, van egy barátóm, az szegény nyitva hagyta egyszer az ablakát és bemászott egy baka.
Novotni: Bemászott?
Erzsi: Be bizony. Aztán egyszeriben ott volt a gyerek.
Novotni: A gyerek is bemászott az ablakon?
Erzsi: Jaj, istenem... Katona mászott be és ott volt a gyerek.

Novotni: Ja úgy... a gyerek.
Erzsi: De még milyen egy gyönyörű.
Novotni: Ahá, a gyerek. Hát az már baj.
Erzsi: Miért baj? Néha egy ilyen kisfiú még nagy öröm is.
Tudja, mikor csapkod a két kis kezével...
Novotni: Hát akkor nem baj.
Erzsi: /rámordul/ Hát hogyné volna baj? Szegény lány nem gondolt semmi rosszra.
Novotni: Hát az bizony baj. Be kellett volna zárni az ablakot.
Erzsi: Hát hogy kellett volna bezárni, mikor nyár volt.
Novotni: Hát persze, nyáron nem kell bezárni az ablakot.
Erzsi: Dehogynem. /szomorúan/ Az ablakot mindig be kell zárni.

7. szám.

Novotni és Erzsi duettje

/tánc után/

Erzsi: Hát akkor a viszontlátásra.
Novotni: Ne menjen még.
Erzsi: Maradjak?
Hadnagy: /hangja kintől/ Novotni! Novotni! Hol a csudába tekereg maga gazember. Novotni.
Novotni: Inkább menjen.
Erzsi: Magát hívja a kötelesség.
Novotni: Igen.
Hadnagy: /hangja/ Novotni!
Novotni: Be ronda hangja van a kötelességnek.
Erzsi: /el/

F ü g g ö n y
szétmegy
3. kép.

/Tamási hadnagy lakása. Három ajtó. A középső a hadnagy hálószo-
bájába vezet. /

- Hadnagy: /süteményt és virágot tart, lerakja, majd észreve-
szi Novotnit/ Hol a fenébe tartózkodik. Hogy néz ki
maga?
- Novotni: Miért, talán sápadt vagyok?
- Hadnagy: A mindenségit magának. Mi ez a sok vacak magán?
- Novotni: Gondolja hadnagy úr, nem áll nekem jól ez az öltö-
zet?
- Hadnagy: /kiabál/ Csönd! Meg van terítve?
- Novotni: Igen, három személyre az ebédlőben.
- Hadnagy: Nem jött valami üzenet a polgármesteréktől?
- Novotni: De igen. Jönnek. Próbáltak volna nem jönni, mikor
ennyit dolgoztam.
- Hadnagy: /ordít/ Csönd! Figyelmeztetem, minden rendben le-
gyen, különben visszaküldöm a századhoz. Én csak
olyan tisztiszolgát használhatok, aki minden gondo-
latomat eltalálja. Megértette?
- Novotni: Igenis. /nevet/
- Hadnagy: Mit röhög?
- Novotni: Láttam egyszer a cirkuszban egy olyan embert, aki
minden nézőnek eltalálta a gondolatát...
- Hadnagy: Nem érdekel.
- Novotni: Pedig nagyon érdekes volt. A nagynéném eldugott egy
gyufáskatulyát...
- Hadnagy: Nem érdekel....
- Novotni: És ő mindjárt megtalálta. Egészen paff lettem.
- Hadnagy: Értse meg, hogy nem érdekel.
- Novotni: Tetszik tudni, hol volt eldugva?

Hadnagy: Fogja be már a száját! Ha a hölgyek csöngetnek, azonnal nyisson ajtót és vezesse be őket.

Novotni: Igenis. A pad alá dugta a nagynéném.

Hadnagy: /fenyegetően közeledik ~~feléje~~ feléje/

Novotni: /remegve vigyázzba vágja magát/

Hadnagy: Kesztyűben fog felszolgálni, fehér kesztyűben.

Novotni: Érdekes.

Hadnagy: Min csodálkozik?

Novotni: Én nem csodálkozá~~m~~, csak mondom, hogy érdekes.

Hadnagy: Ne szóljon semmit és vigyázo~~n~~, hogy minden rendben legyen.

Novotni: Szabadna valamit kérdezniem?

Hadnagy: Tessék.

Novotni: Honnét tudhatta az az alak, hogy a gyufaskatulya a pad alatt van?

Hadnagy: /rá akar rontani/ Megölöm! /csengetnek/ Menjen ajtót nyitni.

Novotni: Igenis! /kimegy/

Hadnagy: /izgatottan igazít a terítéken, virágon, gondosan megigazítja a frúzuráját/

Joli: /berobban/ Pistukám! Itt vagyok! /a hadnagy nyakába borul, összeborzolja/

Hadnagy: /kibontakozik/ Joli! Hogy kerülsz ide?

Joli: Ugye meg vagy lepve?

Hadnagy: Meg.

Joli: Az orfeum ma érkezett Szerdahelyre vendégszerepelni. Velük jöttem. Hát nem remek?

Hadnagy: /kétségbeesetten/ De remek!

Joli: Pista, te nem is vagy boldog? Nem örülsz nekem?

Hadnagy: Hogy mondhatsz ilyesmit? Nem látszik rajtam?

Joli: Milyen hangulatos itt nálad. Pompás kis legénylakás.

Hadnagy: Igen pompás, de ne haragudj szívem, éppen ide várom az őrnagyomat!

Joli: Annyi baj legyen, én nem ije~~nek~~ meg egy őrnagytól.

- Hadnagy: De Jolikám! Ez egy szigorú ember.
- Joli: Hozzád. Velem még sosem volt szigorú egy ~~szigorú~~ ^{szigorú} sem.
- Hadnagy: /rászánja magát/ Nézd, Jolikám... Te egy okos lány vagy. Mit kerteljek... Én itt udvarolok egy lánynak... már majdnem a menyasszonyom.
- Joli: Édes fiam, beszélj magyarul. Akkor természetesen nem akarok zavarni, mindjárt megyek.
- Hadnagy: Te megis a régi, kedves, aranyos lány vagy... Tudod... minden pillanatban itt lehetnek.
- Joli: Minden ~~esetre~~ ^{eset} különös, hogy egy úrilány ide jön a lakásodra.
- Hadnagy: Na nem egyedül, az anyjával jön ide.
- Joli: Az anyjával... szép kis család, mondhatom. Na szervesz, Pista. /megcsókolja/
- Hadnagy: Isten bizony, elragadó vagy. /kivülről csengetés/ Hú a mindenit... már itt vannak! Várjál, én ajtót nyitok, te addig menj be szépen a hálószobába és én majd később kieresztelek. /betuszkolja/
- Joli: /az ajtóban/ Te, és ha ide is benéznek?
- Hadnagy: Hú, erre nem is gondoltam. Tudod mit?... Ha közeledő hangokat hallasz, van ott egy szekrény, bújj bele.
- Joli: Jó. De az istenért, ne hagyj sokáig a szekrényben.
- Hadnagy: Nem, nem, ne félj semmit. Rögtön kihozlak, amint lehetséges. /betuszkolja a szobába és meggy ajtót nyitni./
- Piri: /jön a hadnaggal/
- Hadnagy: Kezétcsókolom, drága Pirike.
- Piri: Szóval itt terem az a híres kávé?
- Hadnagy: Nemcsak, hogy terem, de meg is kóstolható. Hol van a mama?
- Piri: Itt kint a kertben megállt, megcsodálni a maga rózsáit. Remélem négy személyre is jut kávé?

- Hadnagy: Négy személyre? Miért négyre?
Piri: Mert van egy váratlan vendég is.
Hadnagy: /ijedten/ Hogy érti ezt?
Piri: Apa is eljön.
Hadnagy: /megkönnyebbülten/ Ja úgy, ennek igazán örülök.
Piri: Ugyanis apa azt mondta, hogy nem illik, hogy két hölgy egy legénylakásba menjen kíséret nélkül. Így aztán jön ő is.
Hadnagy: Nahát ez igazán kedves tőle. De talán addig is... /közeledik Piri felé/ Addig is... /megcsókolják egymást. - Kívül csengetés/
Piri: Jaj, itt a mama.
Hadnagy: Megyek ajtót nyitni. /rámutat az ebédlőajtóra/ Addig is fáradjon be az ebédlőbe.
Piri: Megnézem, hogy elég házias-e. /az ebédlőajtón ki/
Hadnagy: /megy ajtót nyitni, majd Novotnival együtt visszatér/ Maga csöngetett?
Novotni: Nem volt nálam kulcs.
Hadnagy: Ide hallgasson, Novotni. De nagyon figyeljen. Ott a hálószobában van egy hölgy.
Novotni: Cccc... És hogy kerül az oda?
Hadnagy: Figyeljen! Ha a vendégeim, a polgármesterék esetleg rájönnek arra, hogy egy hölgy van itt a lakásban, akkor maga azt fogja mondani, hogy az a hölgy magához jött.
Novotni: De miért jött volna hozzám egy hölgy?
Hadnagy: Miért? /vésziesen/ Sakkozni!
Novotni: /ábtatlanul/ De én nem is tudok sakkozni.
Hadnagy: Mondja, maga hülye?
Novotni: Nem vagyok hülye, csak nem tudok sakkozni.
Hadnagy: Fogja be a száját. A hölgy magához jött és punktum!
Novotni: Igenis! /indul és visszaszól/ Ha esetleg dominóról lenne szó, azt tudok...
Hadnagy: Állj! Novotni, hallgasson ide! Én nem akarom, hogy a polgármesterék rájöjjenek, hogy a hölgy hozzám jött.

Novotni: Miért?
Hadnagy: Miért?! Az istenfáját magának! A sakk miatt!
Novotni: Ahá! A sakk miatt!
Hadnagy: A kutya mindenségit, hát nem a sakkról van szó!
Novotni: /bólint/ Ja úgy!
Hadnagy: Hál Istennek, már érti?
Novotni: Nem!
Hadnagy: Hiii!!!
Novotni: Már engem is bosszant.
Hadnagy: /lemondóan/ Nem baj, maga úgysem fogja ezt soha megérteni.
Novotni: Akkor ne is forszírozzuk.
Hadnagy: /ordít/ Fontos az, hogy a hölgy ne jöjjön ki abból a szobából.
Novotni: Ahá, most már értem. A hadnagy úr azt akarja, hogy a polgármester-kisasszony meg ne lássa, hogy az a hölgy... Tudok mindent, csak tessék rám bizni.
Hadnagy: Na lássa.
Novotni: Hát mit kell itt a sakkról beszélni. Egyszerűen meg kell mondani, hogy miről van szó. Hadnagy úr nyugodt lehet én nem engedem ki a szobából még akkor sem, ha billiárdozni akar.
Hadnagy: /távozóban/ Mit vétettem én, hogy egy ilyen emberrel kell szenvednem? /el az ebédlő felé/
Novotni: /Benéz a szobába/ Hol van a hölgy? Hol az a nő? Odabent nincs...
Polg.né: /be/ Jó napot.
Novotni: /nézi egy pillanatig/ Szép kis gusztusa van a hadnagy úrnak. De az ő dolga. Mars vissza a szobába!
Polg.né: /konsternálva/ Mit akar maga tőlem?
Novotni: En semmit, de menjen rögtön vissza a szobába.
Polg.né: /levegőt kapkodva/ Mit gondol maga rólam?
Novotni: Nézz oda... Mit gondolok? Mars a szobába!
Polg.né: Én?! Meg van örülve? Tudja, hogy miért jöttem ide?

Novotni: Ez jó! Talán majd elhiszem, hogy sakkozni jött ide!
Polg.né: Sakkozni?
Novotni: Na, egy-kettő, be a szobába.
Polg.né: /sikoltva/ De mit akar tőlem?
Novotni: Ejnye, a mindenit! Megy, vagy nem? /megfogja és benyomja erővel a szobába/ Ha egy szót mer szólni, rögtön agyonütöm.
Polg.né: /belülről sikoltoz/
Novotni: /rámordul/ Csönd!
/Polgármesterné néha-néha kinyomja az ajtót. Novotni visszanyomja, majd ez a játék abbamarad és Novotni fel-alá sétál az ajtó előtt, mint egy ór/
Hadnagy: /be/ Rendben van?
Novotni: Már rendben, hadnagy úr.
Hadnagy: Bent volt a szobában?
Novotni: Dehogy kérem, itt strabancírozott.
Hadnagy: Hát azt ne engedje.
Novotni: Csak tessék rábízni. Elláttam a baját.
Hadnagy: Remélem nem volt hozzá goromba?
Novotni: A... csak benyomtam a szobába. Hadnagy úr ne haragudjon, de nem hittem volna... /röhög/ hogy egy ilyen öreg nővel...
Hadnagy: Először is semmi köze hozzá... másodszor nem is öreg.
Novotni: Ez? Hát nincs az a társasjáték, amit én ezzel eljátszanék.
Piri: /be/ Nem értem, hol marad a mama?
Hadnagy: Úgy látszik még mindig nézi a rózsákat.
Polg.né: /megpróbálja belülről kinyomni az ajtót/
Novotni: /visszanyomja és hogy Piri ne vegye észre, tornászgyakorlatokba megy át/
Piri: /csodálkozva/ Mit csinál ez a katona?
Hadnagy: /zavarva/ Én nem tudom... Ez a Novotni állandóan tornászik. /rászól/ Ne tornásson a szobában. Értette? /a következőkben az ajtó kinyomási játék állandóan tart/

- Polgármester: ~~De jó~~ napot. ~~A kezét ad~~ Remélem nem haragszik, hogy én is eljöttem.
- Hadnagy: Sőt, nagyon örülök, polgármester úr. És remélem, ez a látogatás azt is jelenti, hogy már nem haragszik ~~a~~ úgy a katonákra.
- Polgármester: Ez a látogatás azt semmi esetre sem jelenti, mert mind ~~addig~~ haragudni fogok, amíg az őrnagy úr a gyermek apját meg nem találja.
- Hadnagy: De polgármester úr, ~~hog~~ lehet ezt kivánni ennyi katona között?
- Polgármester: Az mindegy. Míg ez meg nem történik, nem hagyom a dolgot annyiban. Ha kell...
- Piri: Ugyan, apa kérlek...
- Polgármester: Te ne szólj bele ebbe a dologba...
- Polg.né: ~~/ismét ki akar törni,~~ de Novotni megint visszanyomja, nagy kiabálással tornászni kezd/
- Polgármester: ~~/megütközve/~~ Mi van itt kérem?
- Hadnagy: ~~/feszengve/~~ Semmi, semmi... Novotni hányszor mondjam, hogy ne tornásson a szobában?
- Polgármester: ~~Novotnira néz/~~ Hm, Érdekes. Hol a feleségem? Hol a mama?
- Piri: Kint van a kertben, nézi a rózsákat...
- Polgármester: A rózsákat nézi és te itt vagy egyedül?
- Novotni: Hogy-hogy egyedül? Én is itt vagyok kérem, én sem vagyok kutya. ~~/közben állandóan tornászik/~~
- Polgármester: Magát nem kérdeztem. ~~/Pirihez/~~ Gyere, keressük meg a mamát/~~pikírtén/~~ Egy anyának a lányánál a helye, ha már az a lány mindenáron vizitelni akar egy katonatisztnél. ~~/mindketten el/~~
- Hadnagy: Elkisérem... ~~/megy utánuk és közben aggódva néz vissza az ajtóra, majd el/~~
~~/A polgármesterné nagy kiabálások és ajtó rángatások után kitör a szobából/~~
- Novotni: Vissza, mert rögtön agyonütöm!

- Polg.né: *Amerikusan/ Mit csinál itt maga velem? Mit csinál maga egy tisztességes úriasszonnyal? /Novotni elkapja, birkóznak, különböző játékok beállítás szerint, összegabalyodnak, a nagy lármára/*
- Hadnagy: */Be, kétségbeesetten megdermed a látványra/*
- Novotni: */lehetetlen pózban összegabalyodva a polgármesterével, odaszól a hadnagyhoz/ Ne féljen semmit, adok én neki itt strabancolni a lakásban. /Polgármesteréhez/ Mars vissza!*
- Polg.né: *Eresszen el, maga örült!*
- Hadnagy: */ördit/ Novotni, mit csinál maga gazember.*
- Polg.né: */menekül, Novotni mindenütt a nyomában/*
- Hadnagy: */megfogja a polgármesterné egyik kezét, meg akarja szabadítani, Novotni a másik kezét fogja s mind a ketten ide-oda ráncigálják/*
- Polg.né: */visit/ Mit akarnak tőlem? Hagyjanak békén! /nagy visitás, összegabalyodás, mire/:*
- Polgármester: */Pirivel vissza/ Jézus Mária, mi ez itten? /mindketten elengedik a polgármesterné kezét, aki félájultan esik egy székbe/ Mit jelentsen ez?*
- Novotni: */a hadnagyhoz biztatólag/ Csak bizza rám a dolgot, /odamegy a polgármesterhez, ünnepélyesen/ A hölgy hozzám jött!*
- Polgármester: *Mi??!!*
- Novotni: *Igen... hozzám jött sakkozni.*
- Polg.né: */felvisit/ Ez a rögeszméje/ Hadnagyhoz/ Hogy tart-hat egy ilyen örültet a házában. /Polgármesterhez/ Bejövök kérlek és szó nélkül betuszkol a hálószobába.*
- Polgármester: */drámaian/ Nahát, ez már a vég... Ez már...*
- Piri: *Dehát mi történt itten?*
- Hadnagy: */kétségbeesetten/ Kérem én azonnal mindent megmagyarázok.*
- Polgármester: *Kérem, itt minden magyarázat felesleges.*

- Polg.né: Csak azt tudnám, mit akart azzal a sakkal...
- Hadnagy: ~~Ordítva Novotnihoz~~/ Azonnal pakol és visszamegy a századhoz...
- Novotni: De hadnagy úr kérem...
- Hadnagy: Egy szót sem... Takarodjon és mars vissza a századhoz.
- Novotni: Így tegyen az ember szivességet. /fejcsóválva, szomorúan el/
- Hadnagy: Bocsássanak meg egy pillanatra, megmagyarázom, hogy itt tulajdonképpen...
- Polgármester: Hadnagy úr, én nem vagyok kíváncsi az ön magyarázatára. Menjünk!
- Piri: De papa... Hallgassuk meg, hogy mit akar mondani a hadnagy úr.
- Polg.né: /drámaian/ Nem! Apádnak igaza van! Egy ember, aki egy ilyen örültet tart a házában, nem érdemli meg, hogy meghallgassák!
- /A Polgármester és Polgármesterné megragadják Firi kezét és menni készülnek/
- Hadnagy: /kétségbeesetten/ De kérem, maradjanak.
- Novotni: /egyik kezében a katonaládájával, hátán az ájult Jolival megjelenik/ Hadnagy úr kérem, maga nevetni fog. A szekrényben volt még egy nő.
- Hadnagy: /artikulátlanul ordít egyet/

F ü g g ö n y

7/a. Fügönyzene

M á s e d i k r é s z

4. kép.

Kaszárnya udvar. Örmester a legénységgel zenére bevonul a színpadra. - Felsorakoznak!

Örmester: Vigyázz! Pihenj! Ide fegyeljetek! Elénekeljük azt a nótát, amit az ünnepi előadásra tanultunk. Figyelmeztetek mindenkit, aki hamisan énekel, az háromnapot egyest kap. Megértettétek?

Katonák: Igenis!
Novotni be, kezében katonaláda!

Novotni: Szép jó napot kívánok.

Örmester: Hát te mit keresel itt?

Novotni: Berukkoltam a századhoz.

Örmester: Hát már nem vagy a hadnagy úrnál?

Novotni: Kiléptem.

Örmester: Miért?

Novotni: Nem értettük meg egymást.

Örmester: Pedig milyen boldog voltam, hogy elmentél a századtól.

Novotni: Érdekes.

Örmester: Mi az érdekes?

Novotni: Ugyanezt mondta a hadnagy úr.

Örmester: Mit mondott a hadnagy úr?

Novotni: Hogy boldog, hogy elmentem.

Örmester: Szóval téged kirúgott a hadnagy úr!

Novotni: Ugyan, csak felmondott, mert nem tudtam sakkozni.

Örmester: *Vészesen!* Úgy? Veled akart sakkozni a hadnagy úr?

Novotni: Nem.

Örmester: Hát kivel?

Novotni: A polgármesternével.

Örmester: Úgy?

Novotni: Én is csodálkoztam rajta... És amellet bent volt a szekrényben.

Örmester: A polgármesterné?
Novotni: Nem. Egy másik nő. Az, aki...
Örmester: Te hülye vagy?
Novotni: Nem. Cipőfelsőrészkesztő.
Örmester: ~~Lordit!~~ ~~Ida~~ figyelj Novotni. Állj be a sorba. Mind-
járt jön a hadnagy úr.
Novotni: Akker én megyek.
Örmester: Állj!
Novotni: ~~halkan!~~ Az őrnagy úr is pikkel rám...
Örmester: ~~fenyegetően~~ közeledik Novotnihoz, aki gyorsan be-
áll a sorba! Vigyázz! Jobbra igazodj! Balra át!
Irány az ügyelő! Előre indulj! Egy-kettő, egy-kettő!
Nóta! ~~Novotnihoz!~~ Te vagy a legmuzikálisabb, add
meg a hangot.
Novotni: ~~imitál~~ egy á-t, vicces játék a hang megadásával!

8. szám.

Együttes ének masírozással

/Masírozás alatt Novotni vicces játéka. Szám után Örmester marad,
a szakasz kivonul/

Őrnagy: /be, tiszteikkel/ Hadnagy úr, intézkedett abban a
szakácsnő-ügyben?
Hadnagy: Intézkedtem őrnagy úr. Zászlós úr, végrehajtotta a
parancsot?
Zászlós: Végrehajtottam. Tizenegy órára itt áll az udvaron
a második szakasz.
Hadnagy: /Őrnagyhoz/ Tizenegy órára itt áll az udvaron a
második szakasz.
Őrnagy: Köszönöm, mégis csak hallatlan, amit a polgármester
úr kíván tőlem. Nem vagyok én házasságközvetítő.
Tisztek: /nevetnek/
Őrnagy: Minden nap egy levél, minden nap egy üzenet. Ma
ennek vége, uraim. Ma ide jön az a nő és kiválaszt-
ja a tettest a legénység közül. Igaz, uraim?

Hadnagy: Igaz.
 Őrnagy: És ha a polgármester úr ezek után sem hagy békét a katonaságnak, akkor holnaptól kezdve beszüntetjük a civilekkel való érintkezést.

Hadnagy: /meglepetten/ Beszüntetjük az érintkezést?
 Őrnagy: Természetes, önöket erre nem kötelezem. Aki akar az urak közül, az érintkezzék csak továbbra is nyugodtan a civilekkel.

Hadnagy: Őrnagy úr, ha szabad alázatosan figyelmeztetnem, a polgárság egy műsoros bálát rendez a katonaság egy évi ittlétének megünneplésére.

Őrnagy: Micsodát? Bált? És mikor lesz az a... micsoda... az a bál?
 Hadnagy: Jövő kedden.
 Őrnagy: Hát aki akar, menjen el. Megtiltottam én önöknek, hogy elmenjenek?

Tisztek: Nem!
 Őrnagy: Nahát! Egyébként pedig kedden este éjjeli gyakorlatot tartunk. /dühösen el/
 Hadnagy: És mindez, egy szakácsnő miatt! /az őrmesterhez/
 Őrmester, ezért a gyerekért magát teszem felelőssé! Érti?

Őrmester: /fesztes vigyázzban/ Hadnagy úr, jelentem alássan, én még csak nem is beszéltem semmiféle szakácsnővel. Félek én a feleségetől.

Hadnagy: Úgy értettem, hogy magának kell az apát előkerítenie.
 Őrmester: Az sajnos bajos lesz, mert ezek a bitangok mind tagadják.
 Hadnagy: Tagadják, nem tagadják, azaengem nem érdekel... Az apát előkeríti! Végeztem! /el a tisztekkel/
 Őrmester: Igenis!
 /távozóban/ Azt a beborult szivarvéget ennek a ~~vix~~ ~~szag~~ cudar világnak. Majd aHok én nektek! /el/

Károly: /be Novotnival/ Na komám, vége a legényéletnek.
Novotni: Megházasodsz?
Károly: /szomorúan/ Meg.
Novotni: Az jó!
Károly: Jó a nyavalyát!
Novotni: Hát akkor ne házasodj.
Károly: De muszáj.
Novotni: Akkor házasodj!
Károly: De nem akarok.
Novotni: Akkor ne házasodj.
Károly: De értsd meg ember, az a lány ma idejön és meg fog ismerni. Felállítják az egész szakaszt, a lány végigmegy a szakasz előtt és megkeresi, hogy ki az apja.
Novotni: A lány apja a szakaszban van?
Károly: Nem a lányé, a gyereké. Te hülye! Hisz meséltem...
Novotni: Ja, aki miatt bajúszot növesztettél, hogy ne ismerjen fűl.
Károly: A bajúsz csak messziről gílt, közelről meg fog ismerni.
Novotni: Te... van egy ötletem.
Károly: Na?
Novotni: Beretváld le a bajúszodat.
Károly: Az nem jó. Azt kéne megcsinálni, hogy én ne legyek ott, amikor az a lány jön.
Novotni: Megházasodsz és kész. Már többen kibírták, te is kibírod.
Károly: Csakhogy én közbe beleszerettem a Marcsába. Te, én kigondoltam valamit... /kifelé néz/ Ott jön az ezredorvos úr... Én rosszul vagyok.
Novotni: /aggódva/ Mi bajod?
Károly: Semmi, de te azt fogod mondani, hogy rosszul vagyok... Már össze is estem. /rásik Novotnira, Novotni ~~xxx~~ tartja/

- Novotni: /kiabál/ Segítség! Segítség!
- Ezredorvos: /be, - látja az alélt Károlyt Novotni karjában/ Mi van itt?
- Novotni: Ezredorvos úrnak alássan jelentem... rosszul lett..
- Ezredorvos: Na nyújtsd ki a nyelvét. /Novotni kinyújtja/ Nem te! Ő nyújtsa ki!
- Károly: Ezredorvos úrnak alássan jelentem...
- Ezredorvos: Fogd be a szád!
- Novotni: Akkor hogy nyújtsa ki a nyelvét?
- Ezredorvos: /ordít/ Nyisd ki a szád! Mondd, hogy á!
- /játék, először Novotni mondja, hogy á, majd aztán Károly. Ketten is á-áznak. Ordít/ Elég! Nincs neked semmi bajod, mutasd a pulzusodat.
- /Novotni odaadja a kezét, egy darabig azt számolja, majd észreveszi, hogy rossz kezét tart, ellökő/ Nem te, ő mutassa. /Károly pulzusát nézi/ Te szimulálsz, te engem be akarsz csapni!
- Károly: Ezredorvos úrnak jelentem alássan, nekem... igen... igen... fáj a vakbelem.
- Ezredorvos: /Vésztjósló gúnyal/ A vakbeled?! Hol fáj?!
- Károly: /hátát mutatja/ Itt... Meg itt is...
- Novotni: /halkan megszólal/ tudós módjára/ Én magam részéről azt hiszem, hogy sipolya van.
- Ezredorvos: /ordít/ Kicsoda itt az ezredorvos, te vagy én?
- Novotni: Ezen nem fogunk összeveszni.
- Ezredorvos: /Károlyhoz/ Söhajtani! /hallgatóval hallgatja Károly hátát. Novotni minden egyes söhajtásnál egy nagyot sipol a szájával/ Észreveszi Novotni stikklijét, - Károlyhoz/ Te akarsz engem orromnál fogva vezetni?! Te gazember! No majd adok én neked! /kifelé kiabál/ Tizedes!
- Tizedes: /be/ Parancs!
- Ezredorvos: Három napi egyes! Azonnal becsukni! Majd akkor én neked szimulálást! Vakbél... sipoly!

/Novotnihoz a sipolást mutatva/ Mondd, te ezt hogy csináltad?
Novotni: /az ujjával megint egy nagyot sipol/
Ezredőrvos: /próbálja utánózni többször, de nem sikerül/ Úgy látszik az enyém bedugult. /el/
Tizedes: /Károlyhoz/ Na gyerünk!
Novotni: /Károlyhoz/ Na kellett ez neked?
Károly: De még mennyire hogy kellett. Aki be van csukva, az nem lehet a sorakozón. Inkább vagyok három napig rab, mint egy egész életen át. Na gyerünk tizedes úr.
Tizedes: /elvezeti Károlyt/

8/a. szám

Induló

/Őrmester vezényletével bemasírozik a szakasz, Novotni észrevétlenül a sor végére/
Őrmester: /vezényel/ Állj! /megállnak/ Jobbra át! /mindenki jobbra fordul, csak Novotni balra/
Novotni: /rámosolyog az őrmesterre/ Mennyien csinálják rosszul!
Őrmester: Te szerencsétlenség! Merre fordultál?!Novotni: /szeliden/ Elnézést kérek.
Őrmester: Vigyázz! Nem akarok sokat pofázni...
Novotni: /halkan/ Nem is kell.
Őrmester: Akinek küzületek tavaly a bevonuláskor az ünnepély éjszakáján egy lánnyal... hogy is mondjam csak... egy lánynál volt... Tudjátok már izé... szóval az lépjen elő!
/Minden katona előlép, csak Novotni nem/
Viszakozz! /a katonák visszalépnek/ Aki ugyanazon az éjszakán elvesztette ezt a lövészbojtot/ mutatja/ az lépjen elő! /senki sem lép elő/
No, majd én megtanítalak benneteket. Annyit mondok, hogy akire az a lány ráismer, annak elhúzom a nótáját!

- Remélem, lesz bennetek annyi tisztesség, hogy az a lány senkire sem fog ráismerni.
/Hadnagy, zászlós be/
Vigyázz! Hadnagy úrnak alásan jelentem, második szakasz kihallgatásra együtt áll!
/Hadnagy szalutál/
Hadnagy: /a belépő őrnagyhoz/ Őrnagy úrnak alásan jelentem, a második szakasz kihallgatásra együtt áll!
Őrnagy: /szalutál/ Köszönöm! /az óráját nézi/ Mindjárt tizenegy óra. Úgy látszik őnagysága nem elég pontos. Őrmester! Ha a hölgy két perc múlva nincs itt, oszoljt vezényel.
Őrmester: Igenis! /jobbra néz/ Őrnagy úrnak alázatosan jelentem, a kisasszony most lépett be a kapun.
Őrnagy: Na brávó!
Erzsi: /a bakák önkénytelenül is balra néznek/
/szemlesütve jön, ijedten néz körül, halkan/ Jó napot kívánok.
Őrnagy: Jöjjön csak közelebb kisasszony.
Erzsi: /oda megy/ Jó napot kívánok!
Őrnagy: /kezet fog vele/ Jó napot! Hát kérem kisasszony, a második szakasz együtt áll, nézzen meg minden embert, remélem megtalálja, akit keres.
Erzsi: /halkan/ Igenis. /az őrnagy mellett álló tisztek felé megy és kezdi gusztálni őket/
Őrnagy: /idegesen/ Ne itt, ne itt kisasszony, hanem ott a legénységet nézze meg.
Erzsi: Kérem szépen.
Őrmester: /lassan elvezeti Erzsit a front előtt. Játék. Erzsi megismeri Novotnit. Novotni ijedten néz Erzsire az őrmester észreveszi ezt és fejét csóválva gondol arra a lehetőségre, hogy a buta Novotni lehetett a tettes. Erzsi közben végigment a front előtt/
Őrnagy: Nem ismerte fel az illetőt?

Erzsi: Nem.

Órnagy: Várjon csak kisasszony. /a katonákhoz/ Ide figyeljenek! Itt egy tisztességes leányzó becsületéről van szó. Azonkívül arról, hogy a béke a katonaság és a polgárság között helyreálljon. Itt áll ez a takaros leány, minden katona megnyalhatja a tiz ujját, ha egy ilyen feleséget talál magának. Azonkívül egy négykilós, gyönyörű gyerekről van szó...

Erzsi: /halkan/ Négy kiló húsz deka.

Novotni: /a sorból halkan/ Jól megmérték?

Órnagy: /felemelt hangon/ Elvárom, hogy a tettes önként jelentkezzenek!

Órnagy: /kis szünet, majd.../

Novotni: /kilép a sorból és szalutál/

Órnagy: Maga volt az?

Novotni: Igenis... Izé... körülbelül én voltam.

Órnagy: Hogyhogy körülbelül?

Novotni: Hat úgy... hogy én voltam.

Órnagy: Miért nem jelentkezett rögtön?

Novotni: Mert... izé... csak most jutott az eszembe... hogy én voltam...

Órnagy: Na ez derék dolog, hogy bevallja. /Erzsihez/ Hát kisasszony, amint látja, megtaláltuk a tettezt!

Erzsi: Nem találtuk meg.

Órnagy: Hogyhogy nem találtuk meg?

Erzsi: Úgy, hogy nem ő volt!

Novotni: De én voltam!

Erzsi: Nem maga volt.

Órnagy: /Erzsihez/ Szóval nem ez az ember volt?

Erzsi: Nem.

Órnagy: /rákiált Novotnira/ Hát akkor mit akar maga itt?

Novotni: /sarkonfordul és visszamegy a sorba/

Órnagy: /Erzsihez/ Hát akkor nagyon sajnálom, mondja meg a polgármester úrnak, többet nem tudok tenni az ügy érdekében. /tisztekkel el/

- Örmester:** Vigyázz! Oszolj!
/A katonák széteszlanak, csak Novotni marad hátra
és lassan közeledik Erzsihez/
- Erzsi:** Igazán nagyon szép volt magától Novotni úr.
- Novotni:** Miért nem vállalta, hogy én vagyok a gyerek apja?
- Erzsi:** Azért, mert nem maga...
- Novotni:** Hát nem mindegy az? A gyerek már úgyis itt van...
én is szeretem a gyerekeket.
- Erzsi:** Hát azt lehet is, mert olyan édes.
- Novotni:** És mondja, mi volna, ha megtalálná a gyerek apját?
- Erzsi:** Hát hozzámennék feleségül.
- Novotni:** Hozzámenne feleségül?
- Erzsi:** A polgármester úr is azt mondja, a becsületem miatt.
- Novotni:** Maga hozzámenne egy ilyen utolsó...
/Károly a tizedessel átvonul, a szinen/
- Tizedes:** Na gyerünk, gyerünk.
- Károly:** /Észreveszi Erzsit, elfordítja a fejét és el/
- Erzsi:** /meglátja, hosszan utánanéző, aztán Novotnihoz/ Ki
volt ez a katona?
- Novotni:** Ki?
- Erzsi:** Ez a katona a bajússzal?
- Novotni:** Ez? Csak tegnapelőtt került ide... Én nem is ismerem.
- Erzsi:** /kis hallgatás után/ Hát isten áldja meg, Novotni
úr.
- Novotni:** Ne siessen már. Mondja, meglátogathatom néha... ezt
a gyereket?
- Erzsi:** Hát ha annyira szereti.... a gyereket...

9. szám

Novotni és Erzsi. Duett.

/Duett után Polgármester be, mire Novotni ijedten
a háttér felé sompolyog/

- Polgármester:** /meglátja Erzsit/ Na mi van, Erzsi? Rendszerben van minden?

- Erzsi: Nincs rendben, Polgármester úr.
- Polgármester: Hogy-hogy nincs rendben? Nem találta meg a gyerek apját?
- Erzsi: Nem.
- Polgármester: /kiabál/ Hát ide figyeljen! Én ebbe nem megyek bele. Nekem azt ígérték, hogy ma megkeresik... S amit megígérnek, azt tessék betartani! /a kiabálás alatt a zászlós, az ezredorvos, a hadnagy, majd az őrnagy is beszállingoznak és nézik a megvadult polgármestert/
- Polgármester: /látja, hogy a tisztek bejöttek, folytatja/ Mélyen tisztelt közgyűlés... izé... uraim! Önök azt ígérték, hogy ma a legénység közül kikeresik az illetőt, aki az én házam ablakán beugorván eme leányzó fejének elcsavarása után a megszületett gyermek apjává tette önmagát.
- Hadnagy: De polgármester úr...
- Polgármester: /drámai hangon/ Önök ennek a lánynak az ablakán beugrottak, tegnap két katona az én ablakomon kiugrott. /Novotnira mutat/ Ez az ember a vendéglőben Kovácsnéval erőszakoskodott és ugyanez a szatir tegnap a feleségemmel erőszakoskodott. Őrnagy úr! Nincs tovább! /megfogja Erzsi kezét/ Jöjjön! Elmegyünk, ha kell, egészen a hadügyminiszterig! Ajánlom magamat! /Erzssivel el/
- Őrnagy: Ez hallatlan! Figyelem! /mindenki vigyázba vágja magát, - felemelt hangon/ Mától kezdve megtiltom a civilekkel való érintkezést. Megértették? Ez a parancs a legénységre is vonatkozik.
- Mind: Igenis!
- Őrnagy: Őrmester, oktassa ki a legénységet! Uraim, mehetünk. /tisztekkel együtt, döngő léptekkel el/
- Őrmester: /kiált/ Sorakozó! /beszaladnak, sorbaállnak/ Vigyázz Ide figyeljenek, Mától kezdve tilos a katonaságnak a civilekkel érintkezni.

Akit rajtakapok, hogy civilekkel érintkezik, azt úgy becsukatom, mint a macska a forró kását. Megértették?

Tizedes: Örmester úr, az érintkezési tilalom a nőkre is vonatkozik?

Örmester: Igen!

Novotni: Örmester úr! Mit jelent az, hogy nem szabad a nőekkel érintkezni?

Örmester: Azt, hogy nem szabad beszélni velük.

Novotni: Hálisstennek. És én már meg voltam ijedve!

Örmester: /ordit/ Vigyázz! Jobbra át! Indulj!

9/a. szám.

/zene indul/

/Mindenki jobbra masiroz ki a szinpadról, csak Novotni büszkén balra/

S ö t é t s é g - V á l t o z á s

Függöny előtt

10. szám.

/Egy őrzárat megy végig az örmester vezetésével, jobbra, balra figyelnek.

Egy katona és egy cselédlány jönnek összeölelkezve. Az őrzárat láttán úgy tesznek, mintha nem tartoznának egymáshoz. Az ezredorvos sétál és szembetalálkozik Jolival. Az ezredorvos már csatlakozni akar, amikor beéti a zászlós. Erre úgy tesz, mintha csak sétálgatna és elmegy, a zászlós meg abba az irányba siet el, amerre Joli távozott. Az ezredorvos is megfordul és Joli után sietne. A nyilván Jolit kereső zászlóssal ütközik össze. Erre ketten egymást karonfogva mennek el.

Az őrzárat jön vissza/

Tizedes: /sójajtvá/ Hű örmester úr, be nehéz ezt a parancsot végrehajtani.

Örmester: Te csak ne kritizáld a parancsot. Az, hogy tilos a civilekkel érintkezni, nagyon jó parancs.

Tizedes: Már hogy ~~is~~ lenne jó?
Örmester: Úgy, hogy két napja még csak szóba sem állok a feleségemmel. /elvonulnak/

5. kép.

/Park részlet. A színpadon három, egymástól elválasztott lugas áll egy-egy paddal. Esti világítás. /

I. Lugas:

Hadnagy: /ül a padon és várakozik/

Piri: /be/ Jó estét.

Hadnagy: Kezét csókolom, Pirike, már úgy vártam, foglaljon helyet.

Piri: De kérem, egy padra még hozzá egy elhagyott parkban és este egy katonatiszttel. Felháborító! Na menjen arrébb. /leül/

/A világítás átmege a másik oldalra, ahol Erzsi és Marcsa jönnek kézenfogva/

Marcsa: Mindjárt elmúlik ez a vasárnap délután is. Nem tudom, hol késik az én Károlyom?

Novotni: /jelenik meg a lányok oldalán, kezében csomag/ Szép jó estét kívánok.

Marcsa: Jó estét.

Erzsi:

Marcsa: Na, én körülnézek egy kicsit. Megkeresem Károlyt! Minden jót! /el/

Erzsi: Megkaptam az üzenetét. Miért akart velem találkozni?

Novotni: /szégyenlősen/ Mert már régen nem láttam.

Erzsi: És miért akar látni?

Novotni: Meg akartam kérdezni, hogy miért nem vállalta, hogy magam én vagyok a gyerek apja.

Erzsi: Mert nem maga az.

Novotni: Nagyon szerettem volna, ha vállalja.

Erzsi: Hát ez nagyon szép magától. De most már megyek, én nem akarok katonákkal ~~látalni~~.

- Novotni: Ne siessen már. Ülünk le egy kicsit. /Erzsi kis szabódás után leül Novotnival a középső lugasba. A harmadik lugasba megy át a világítás, ahová Károly sétál be és ül le a padra. Rögtön ~~max~~ utána az őrmester jön be azon az oldalon és meglátja Károlyt/
- Károly: /felugrik, szalutál/ Őrmester úr jelent...
- Őrmester: Pofa be! Kire vársz itt?
- Károly: Senkire.
- Őrmester: Remélem, nem valami randevú.
- Károly: Isten őrizzen, őrmester úr!
- Őrmester: Mert jól tudod ugyebár, hogy semmiféle civillel nem szabad érintkezni.
- Károly: Tudom.
- Őrmester: De idefigyelj! A nők is civilnek számítanak!
- Károly: Tudom én azt nagyon jól, őrmester úr!
- Marcsa: /be, Károly nyakába ugrik/ Itt vagyok, édes lelkem.
- Károly: /védekezve lerázza magáról/ Mit akar maga tőlem? Ne ölelgessen itt engem! Nem szégyelli magát, gyanútlanul sétáló katonáknak csak úgy neki ugrik? Maga aszfalt-betyárnó! Látott már ilyet őrmester úr? Az embernek nincs nyugtuk ezektől a nőktől. Na menjen már!
- Marcsa: /megérti/ Jó, jó, megyek már! Megyek már! /kimegy/
- Őrmester: /szelíden/ Látod, ez egy tisztességes dolog. Látom, te egy kötelességtudó, rendes katona vagy.
- Károly: /boldogan/ Igenis, őrmester úr.
- Őrmester: /elindul, majd hirtelen visszafordulva ordít/ Ide figyelj, te bitang! Ha te azt hiszed rólam, hogy én olyan marha vagyok, hogy ezt a cirkuszt neked elhiszem, akkor úgy becsukatlak, hogy bele feketedsz. Megértetted?
- Károly: Igenis, őrmester úr!
- Őrmester: Nahát! /jobbra el, Károly feszesen szalutál/ /a világítás átmegy arra a lugasra, ahol a hadnagy és Piri ülnek/

- Piri: Ószintén szólva, azt hittem, hogy a katonák sokkal bátrabbak. Maga úgy látszik fél hozzánk jönni.
- Hadnagy: De Pirike, ha egyszer parancs van.
- Piri: Olyan parancs nem lehet, hogy egy fiatalember ne szerethessen egy nőt.
- Hadnagy: De hiszen én szeretem magát.
- Piri: Eddig még nem bizonyította be. Még azt sem vallotta be, hogy mit keresett az a nő a maga szekrényében.
- Hadnagy: Esküszöm, hogy abban a dologban ártatlan vagyok. És különben is, holnap elmegyek magukhoz. Lesz ami lesz.
- Piri: Nem lesz semmi. Nyugodtan jöhet, az őrnagy is ott lesz.
- Hadnagy: Az őrnagy?
- Piri: Igen, a mama meghívta. Tudja ezt az ügyet a mama vette a kezébe.
- Hadnagy: /lágyan/ Pirike! /meg akarja csókolni/
- Piri: /szigorúan/ Csak nem akar megcsókolni?
- Hadnagy: De igen.
- Piri: Az más. /csók - Világítás átmege a középső lugasra, ahol Novotni és Erzsi ülnék/
- Novotni: Hoztam ám valamit. /mutatja a csomagot/
- Erzsi: Nézze Novotni úr, maga ne hozzon semmi csomagot nekem.
- Novotni: Tulajdonképpen nem is magának hoztam.
- Erzsi: Hanem?
- Novotni: A gyerekeknek.
- Erzsi: /örömmel/ A gyerekeknek? Maga igazán nagyon kedves ember.
- Novotni: Csakhogy észrevette. /átadja/
- Erzsi: /kibontja a csomagot, egy nagy korcsolya van benne, csodálkozva nézi/ Maga egy korcsolyát hoz a gyerekeknek?
- Novotni: Jól fog jönni télen.

- Erzsi: De hiszen a gyerek még csak hat hetes.
- Novotni: Hát akkor majd a jövő télen fogja használni.
- Erzsi: Ugyan már, hiszen még akkor is kicsi lesz a gyerek.
- Novotni: Hát arról nem tehetek, hogy olyan nehezen nő.
/Világítás átmegey arra a lugasra, ahol Károly ül a padon, Marcsa berohan/
- Marcsa: Elment már az őrmester?
- Károly: El. Nyugodtam leülhetsz.
- Marcsa: Amiatt a piszok baka miatt van a baj. Amiatt kell hogy bujdossunk? Az ilyen nem érdemli meg, hogy levegőt szívjon.
- Károly: Hát nem szívok... izé... Mondom, hogy ne szívjon... Na, adj már egy csókot. /csók. Messziről a takarodó kúrtszava szól. A világítás kiegyenlítődik. Novotni és Károly a két különálló lugasban felállnak és készülődnek/
- Károly: No tessék, alig melegszik meg az ember a padon, már is fújják a takarodót.
- Novotni: /Erzsihez/ Búcsúznom kell és kérem, néha gondoljon rám.
/Mind a két lugasban egyszerre búcsúzkodnak. A lányok ott maradnak a padon, majd előbb Novotni, később Károly is elmegy a hadnagy lugasa előtt és fesszesen odatisztelegnek a hadnagynak. A hadnagy zavartan visszatiszteleg/
- Hadnagy: Ejnye, ejnye, ezek itt megláttak engem.
- Piri: Hát aztán. Meglátták, meglátták.
- Hadnagy: Az nem úgy van. Tiszteteknek jó példával kell előljárni. Te jó isten én vagyok az ügyeletes tiszt!
/megcsókolja Pirit és elrohan/
/Piri indul át a színen, amikor kilépnek a lugasból Erzsi és Marcsa. Összetalálkoznak./
- Erzsi: Kezétcsókolom, Piri kisasszony.
- Marcsa: Jé! Kezétcsókolom. Ez igaz? A Piri kisasszony is?

Piri: /kissé zavartan/ Igen... itt sétáltam... Maguk hol voltak?
Erzsi: /zavartan/ Mi is itt sétáltunk.
Piri: Nagyon jól egett ez a kis séta.
Marcsa: /kissé konfidensen/ Sétafikáltunk. A Piri kisasszony csak nem egyedül volt?
Piri: Izé... nem... És maguk?
Marcsa: Hát izé... mi sem...
Erzsi: Hát izé... igen... Vasárnap van.
Marcsa: Ne tessék haragudni Piri kisasszony, akivel sétálni tetszett, az is baka volt?
Piri: Hát bakanak... baka...

11. szám.

Tercett: Piri-Erzsi-Marcsa

/Tartalma: Vasárnapi séta/

/Tánc után: S ö t é t - V á l t o z á s/

6. kép.

/Ismét a polgármester lakása. Polgármesterné terít az uzsonnához/

Polgármester: /le-fel sétál, járkál, hirtelen megáll/ Vedd tudomásul, hogy nem fogok itthon maradni.

Polg.né: Tudomásul van véve.

Polgármester: Uzsonnázhatsz az "örnagy úrral együtt.

Polg.né: Még mindig kellemesebb társaság, mint veled uzsonnázni.

Polgármester: Ú g y ?

Polg.né: Úgy!

Polgármester: Szóval azért hívtad meg az "örnagyot, hogy kvázi bocsánatot kérjek tőle.

Polg.né: Miért kvázi? Kérjél bocsánatot.

Polgármester: En, a város első polgára?!

Polg.né: Te, a város első polgára!

Polgármester: Hm... Szóval járuljak elébe, mint Kanossza király a pápa elé.

Polg.né: Először is Kanossza nem egy király, hanem egy város, másodszer pedig, itt a te polgármesteri állásodról van szó.

Polgármester: Inkább lemondok.

Polg.né: Te lemondhatsz, de én polgármesterné akarok maradni. Éppen ezért az őrnagy ma itt fog uzsonnázni.

Polgármester: És ez erkölcs?

Polg.né: Miféle erkölcs?

Polgármester: Szóval, nekem túrnom kell, hogy az egyszerű polgárlányok erkölcsébe csak úgy beletiporjanak.

Polg.né: Kérlek, Lajos, hagyd már azt a tiprást. Itt egy gyerek született - és kész. Állítólag már többször előfordult és egyáltalán honnan tudod, hogy katona volt az illető?

Polgármester: Honnan? Hát az Erzsi mondta.

Polg.né: Ugyan, azt is mondta, hogy sötét volt. Hát ha egy civil volt?

Polgármester: Civil?

Polg.né: Igen.

Polgármester: Hát ez lehetséges volna?

Polg.né: Már bocsáss meg, én úgy emlékszem, hogy az ilyesmi civil körökben is elő szokott fordulni.

Polgármester: /elgondolkozva/ Egy civil... megjegyzem, ez lehet... Miért ne? A civil is ember... És akkor ugyebár, nem is volna okom haragudni az őrnagyra...

Erzsi: /be/ Nagyságos asszony kérem, teríthetek?

Polg.né: Köszönöm, már kész van itt minden...

Erzsi: Igenis. /ki akar menni/

Polgármester: Erzsi...

Erzsi: /megáll/ Tessék?

Polgármester: Nézzé Erzsi... Maga egy okos lány...

Polg.né: /urához epésen/ Mit akarsz?

Polgármester: Bizd csak rám.

Polg.né: Tudod mit, nem bizom rád.

Polgármester: Nézze kedves Erzsi... Minden ember életében előfordul, hogy...

Polg.né: Mit akarsz, Lajos?

Polgármester: Meg akarom kérdezni, hogy...

Polg.né: Lajos! Ne kérdezz semmit! Elég bajt csináltál.

Polgármester: Én?

Polg.né: Te!

Polgármester: /dühös lépésekkel megy kifelé/ Nahát!

Polg.né: /utána kiált/ Lajos!

Polg.né: Tessék?

Polg.né: Csak azt akarom mondani, ha bevágod az ajtót, akkor majd meglátod, hogy mi lesz.

Polgármester: /kihívóan/ Hogy-hogy mi lesz?

Polg.né: Majd meglátod.

Polgármester: /nagyon dühösen/ Nagyon félek a te fenyegetésedtől. /döngő léptekkel megy az ajtóhoz és nagyon halkán, szépen beteszi az ajtót/

Erzsi: Nagyságos asszony kérem, a szolga van itt a város-házáról.

Polg.né: Ja igen, a Gólya. Küldje be.

Erzsi: Igenis. /el/

Gólya: /csúnya ~~akk~~ kis ember, be/ Kezét csókolom, nagyságos asszony, hivatott?

Polg.né: Igen. Üljön le kedves Gólya úr.

Gólya: Köszönöm szépen. /leül/

Polg.né: Ugye, maga nőtlen ember?

Gólya: Igen... Egyszer már úgy volt, hogy megnősülök, de visszament a parti, mert nem passzolt hozzám a lány.

Polg.né: Hogy-hogy?

Gólya: Nagyon csúnya volt hozzám.

Polg.né: Mondja... hogy tetszik magának a mi Erzsink?

Gólya: Hát nagyon csinos lány... csak úgy hallom... már egy gyereke is van.

- Polg.né: És van ám egy kis pénze is.
Gólya: Hát igen... Manapság nem olyan nagy baj egy gyerekek...
Polg.né: És milyen jól főz.
Gólya: Mással is előfordult már az...
Polg.né: Hogy jól főz?
Gólya: Nem, hogy gyereke van... Az én kollégám is elvett egy lányt... annak is volt.
Polgármester: /be/
Gólya: Jó napot, Polgármester úr.
Polgármester: Jó napot.
Polg.né: /zavarban van, int Gólyának/ Hát akkor jöjjön velem, ott van a másik szobában.
Gólya: /nem érti/ A gyerek?
Polg.né: Dehogy, az a szép kézimunka, amiről beszéltünk. Na jöjjön, jöjjön. /tuszkolja kifelé/
Gólya: /kifelé menve/ Ismertem egy asszonyt, az nagyon szépen kézimunkázott...
Polg.né: Jó, jó, majd kint elmondja. /kituszkolja, mindketten el/
Polgármester: Hát ezeket mi lelte? /kiszól/ Marcsa, jöjjön be.
Marcsa: /be/ Tessék!
Polgármester: Marcsa fiam, most azonnal szaladjon át a városházára, keresse meg Sramek urat és mondja meg neki, hogy hagyjon ott mindent és jöjjön rögtön a lakásomra. Megértette?
Marcsa: Igenis. A Sramek úr azonnal jöjjön. /el/
Polgármester: Sramek! Hogy az előbb nem jutott az eszembe. Ő fogja elvállalni az apaságot. /kezeit dörzsölve ki/ /csengetés/
Erzsi: /másik járásról be, Novotnival együtt, akinek a kezében egy kosár van/ A polgármester urat keresi Novotni úr?
Novotni: Nem.
Erzsi: Hanem?

- Novotni: Ide küldött az őrnagy úr a sarokra, a fűszeréshez.
Hát gondoltam benézek magához.
- Erzsi: Ez nagy merészség volt. Az egész ház itthon van.
- Novotni: Nem kell félni, hoztam levelet.
- Erzsi: Kitől?
- Novotni: Az őrnagy úrtól.
- Erzsi: A polgármester úrnak?
- Novotni: Nem.
- Erzsi: Hanem?
- Novotni: A fűszeresnek.
- Erzsi: A fűszeresnek?
- Novotni: Igen. Irt az őrnagy úr, hogy mit küldjön a fűszeres.
- Erzsi: Na és?
- Novotni: Ha baj van a polgármesterrel, hát hogy ne lármazzon,
leada adom neki a levelet.
- Erzsi: De hiszen a fűszeresnek szól a levél.
- Novotni: Hát aztán... elolvassa és visszaadja, hogy tévedés.
Nem igaz? Legfeljebb engem néz majd hülyének. Magá-
ért megéri.
- Erzsi: /észreveszi a belépő polgármestert, hirtelen szigo-
rú hangon Novotnihoz/ Akármilyen hivatalos ügyben
is jött, tessék kint várni az előszobában.
- Polgármester: Mit akar maga itt?
- Novotni: Jelentem alássan, beléptem a szobába.
- Polgármester: Hagyja már ezeket a faxnikat. Mit akar?
- Novotni: Levelet hoztam.
- Polgármester: Kitől?
- Novotni: Az őrnagy úrtól.
- Polgármester: /felcsillanó örömmel/ Az őrnagy úrtól?
- Novotni: Igen.
- Erzsi: /mérgesen/ Mondtam már ennek a katonának, hogy vár-
jon az előszobában.
- Polgármester: Miért várjon az előszobában?... Egyáltalán hogy be-
szél maga a vitéz úrral?

- Novotni: /helyeelően/ Igen. Mindig olyan goromba kérem.
- Polgármester: /Erzsihez/ Vegye tudomásul, hogy az én házamra mindig megtiszteltetés, ha egy katona átlépi a küszöböt.
- Novotni: /foga között/ Hát még az ablakot.
- Polgármester: Tessék?
- Novotni: Izé... nem szóltam semmit...
- Polgármester: Na vitéz úr, iszik egy snapszot?
- Novotni: Köszönöm nem.
- Polgármester: Kár.
- Novotni: Nem kell olyan hamar lemondani. Teát azt innék... a konyhában.
- Polgármester: Erzsi, vigye ki a vitéz urat és kínálja meg egy pohár teával. Maga meg adja ide azt a levelet.
- Novotni: /szabódva/ Ráér az még kérem...
- Polgármester: Dehogy ér rá. /odamegy és kitépi Novotni kezéből a levelet/ Erzsi, vigye ki a vitéz urat a konyhába.
- Erzsi: /súgva/ Most mi lesz?
- Novotni: /Erzsivel eltávozóban/ Lindjárt visszaadja. /mindketten el/
- Polgármester: /izgatottan felbontja a levelet és kezdi olvasni/
- Polg.né: /be/ Miféle levél?
- Polgármester: Miféle levél? /főlényesen/ Az őrnagy írta.
- Polg.né: /örömmel/ Az őrnagy?
- Polgármester: Igen, az őrnagy. Látod az én magatartásom a helyes. Nem utána szaladni, hanem megvárni, míg ő jelentkezik. Most jelentkezett! /olvasni kezdi a levelet és az arcán látszik, pillanatról pillanatra való csodálkozás, leveszi a pápaszemet, leveszi, megtörli, nem érti, majd megszólal/ Két kiló kávé, 10 doboz szardénia paradicsomban. Még ilyet nem is hallottam.
- Polg.né: Mit ír?
- Polgármester: Mit ír? Tessék! /odaadja a levelet/
- Polg.né: /hangosan olvas/ Küldjön 5 kiló kockacukrot, 10 doboz szardéniát paradicsomban, egy kiló sonkát,

5 üveg konyakot és fél kilógramm teát, de jót, különben még abba az utcába sem teszem be többé a lábamat. Délután odajövök. Várfalusi őrnagy. Mi ez? Nem értem.

Polgármester: /vörös a dühtől/ Nem érted?

Polg.né: Nem.

Polgármester: Hadisarc! Békefeltételek! Csak úgy békül, ha a zsákmányt elküldjük. És figyeld ezt a hangot... Majd délután odajövök...

Polg.né: Én nem értem, egy ilyen finom úriember...

Polgármester: Úriember? Úgy híktál nekünk, mint valami hadvezér.

Polg.né: /elgondolkozva/ Mondd, hány üveg konyakunk van?

Polgármester: /ordít/ Hogyhogy, te küldeni akarsz neki?

Polg.né: Na hallod? Ezen a csekélységen nem fog múlni a dolog. Megyek és bepakolom ezeket a dolgokat. /menetközben/ Ezen nem múlhat a polgármesterséged. /el/

Sramek: /be/ Megjöttem, Polgármester úr.

Polgármester: Üljon le. Arra gondoltam, hogy most végre megkaphatná az igazgatói kinevezést a vágóhidra.

Sramek: Három éve várok erre.

Polgármester: Csak egy kis baj van. Oda csak családos embert nevezhetek ki.

Sramek: Annyi baj legyen, legfeljebb megnősülök. Meddig tart az?

Polgármester: Feleség nem elég, gyerek is kéne.

Sramek: Az baj, mert az már eltart egy ideig.

Polgármester: De én hajlandó vagyok segíteni magán. Itt van a mi Erzsink. Hozománya van. Gyereke van...

Sramek: Valóban, nála minden együtt van.

Polgármester: Na látja. Magának csak azt kell vállalnia, hogy maga a gyerek ppja.

Sramek: Hát ha nekem elhiszik.

Polgármester: Gondoskodom róla, hogy elhiggyék. Maga holnap elmegy az őrnagy úrhoz és jelentkezik nála. A többi az én dolgom.

Sramek: Igenis, jelentkezem az őrnagy úrnál és bejelentem, hogy én vagyok a kislány apja.

Polgármester: Miféle kislány?

Sramek: Erzszi kislányának az apja.

Polgármester: Maga szerencsétlen, az nem kislány.

Sramek: Hanem?

Polgármester: /dühösen/ Találja ki.

Sramek: /gondolkodik, majd diadallal/ Fiú!

Polgármester: Gratulálok. Most pedig menjen, holnap jelentkezék az őrnagy úrnál, vágóhídi igazgató úr. Rendben van?

Sramek: Így már igen. Alászolgája/El/

89. szám.

Polgármester' kupléja.

/Szám után Polgármesterné be Novotnival. Novotnínál hatalmas csomag/

Polgármesterné: Hát megvagyunk!

Polgármester: Úgy? Megvagytok?

Novotni: Meg bizony. Az őrnagy úr meg lesz elégedve.

Polgármester: Úgy? Meg lesz elégedve? /dühvel/ Mondja meg az őrnagy úrnak...

Polg.né: Lajos, hallgass! /Novotnihoz/ Mondja meg az őrnagy úrnak, hogy szívélyesen üdvözljük. Sajnos paradicsomos szardéniánk nem volt, csak olajos.

Novotni: A levélben paradicsomos volt írva?

Polg.né: Igen.

Novotni: Akkor én el sem viszem.

Polgármester: /ordít/ Hát honnan vegyünk paradicsomos szardéniát?

Polg.né: Lajos, hallgass! /Novotnihoz/ Legközelebb, majd beszerzünk és küldünk az őrnagy úrnak.

Polgármester: /gúnyosan/ Majd küldünk az őrnagy úrnak.

Novotni: Lajos, hallgass!

Polgármester: Tessék?

Novotni: Semmi, csak segítettem a nagyságos asszonynak.

Polg.né: Egyelőre csak vigye az olajos szardéniát.

- Novotni: Na jó, nem bánom. /csomagot az asztalra teszi/ Mit fizetek érte?
- Polg.né: Fizetni?
- Novotni: Igen. Mibe kerül az egész?
- Polg.né: Semmibe. Ingyen adjuk.
- Novotni: Az egészet?
- Polg.né: Az egészet.
- Novotni: /beteszi a csomagot a kosárba/ Akkor igazán nem baj, hogy nem paradicsomos. Az 5 üveg konyakért még vissza jövök. Nem bírom egyszerre...
- Polgármester: /gúnyosan/ Jóh van kedves... Ha esetleg a zongorát is el akarja vinni... tessék, nagyon szívesen odaadjuk.
- Novotni: A zongora? Az nekem nehéz.
- Polgármester: /tovább gúnyolódva/ Hát hozzon még egy katonát.
- Novotni: /leteszi a kosarat, átmegy a zongorához és megemeli/ Ez kettőnek is nehéz.
- Polgármester: /ordit/ Hát hozzon ötöt... Vagy hatot!
- Novotni: Igenis. Jó napot kívánok. /indul/ Igazán nem kell fizetni ezekért a dolgokért?
- Polgármester: Nem kell.
- Novotni: /magában/ Ide máskor is eljövök. /el/
- Polgármester: /feleségéhez/ Szóval te azt akarod, hogy ezek után is barátságos képpel üljek le az őrnaggyal uzsonnázni?
- Polg.né: Nem akarok semmit, én csak azt akarom, hogy megmaradj polgármesternek. /mindketten el/
- /A szőn egy pillanatig üres, majd a hadnagy megjele-
nik az ablaknál és fűtyül. Piri beszalad, körülnéz
és integet, hogy szabad a levegő. A hadnagy beugrik
az ablakon. Csók. /
- Hadnagy: Már megyek is, mert nemsokára jön az őrnagy úr. /in-
dul az ablak felé/
- Piri: /megfogja/ Ne legyen már olyan gyáva.

Hadnagy: Ez nem gyávaság, az engedelmesség a katona legnagyobb erélye. Ha az őrnagy meglát, esetleg vége a katonai karrieremnek.

Piri: Hát akkor majd civil karriert fog csinálni.

Hadnagy: Hogy érti ezt?

Piri: Nem gyönyörű civil karrier az, ha valaki ilyen feleséget tud magának szerezni, mint én vagyok?

13. szám. Duett.

Hadnagy, Piri

/tánc után el/

Erzsi: /be/ Nagyságos asszony! Nagyságos asszony!

Polg.né: /férjével együtt be/ Mi van Erzsi?

Erzsi: Gyün az őrnagy úr!

Polgármester: Hát én most megmondom a véleményemet.

Polg.né: Nagyon helyes, de most menj át a másik szobába.

Polgármester: Már megbocsáss, a saját lakásombam csak maradhatok?

Polg.né: Másik szoba is a saját lakásod.

Polgármester: Nahát, ez hallatlan! /elindul/

Polg.né: Lajos! Csak figyelmeztetni akarlak...

Polgármester: Jó, jó, tudom, csendesesen fogom betenni...
/odamegy az ajtóhoz és nagy durranással bevágja azt és el/

Őrnagy: /be/ Kezeit csókolom, nagyságos asszony! /kezet csókol/ Remélem pontos voltam...
/ A hadnagy háttal jön ki az oldalsó szobából, csókokat dobálva/ Te édes, te angyal, nem nem félek... Tiszteltetem az őrnagy urat. /ebben a pillanatban meglátja az őrnagyot, kétségbeesetten az ablakhoz rohan és egy nagy szaltóval kiugrik rajta/

Őrnagy: /konsternálva/ Hadnagy úr! Tamási! Nahát... Majd holnap!

- Polg.né: Hát igen, igen. Őrnagy úr maga olyan intelligens ember. /zavartan nevetgél/ Meg tudja érteni... Fiatalság bolondság... Parancsoljon helyet foglalni. Már féltem, hogy nem is jön.
- Őrnagy: Már túltette magát a dolgon/ Ugyan, hát ki tudna a nagyságos asszony kávéjának ellenállni.
- Polg.né: Ja a kávé... Ha az asszony felett eljár az idő, akkor már csak a kávé az, amivel magához tudja vonzani a katonákat.
- Őrnagy: /gálánsan/ Ó... Én kávé nélkül is szívesen jövök ide.
- Polg.né: Bezzeg az én szakácsnémnak, az Erzsinek nincs jó kávéra szüksége, hogy a férfiak...
- Őrnagy: /reszeli a torkát/ Hm... igen... takaros menyecske... nagyon takaros...
- Polg.né: Tudja, őrnagy úr... Kiderült, hogy nem is katonáról van szó.
- Őrnagy: Nem?
- Polg.né: A Gólya volt az.
- Őrnagy: /nevetve/ Hát ezt mindjárt gondoltam.
- Polg.né: /szégyenlősen nevet/ Nem úgy értem... a neve Gólya.
- Őrnagy: /összeráncolja a homlokát/ Egy civil?
- Polg.né: Igen.
- Őrnagy: Érdekes.
- Polg.né: Tudja őrnagy úr, bár e között a két dolog között nincs összefüggés, amit az őrnagy úr a bál éjjelére rendelt el, el kellene halasztani.
- Őrnagy: Úgy gondolja, hogy a katonáság vegyen részt a bálon?
- Polg.né: No igen... Mi is ott leszünk... És én, de különösen az uram úgy szereti a katonaságot.
- Őrnagy: No majd meglátjuk... Talán lehet valamit csinálni ebben az ügyben.
- Polg.né: Nagyon kedves... Hanem őrnagy úr, volna még egy kérésem.
- Őrnagy: Parancsoljon.
- Polg.né: Ugye nem fog rám haragudni?

Órnagy: Ugyan miért?
Polg.né: A paradicsom miatt.
Órnagy: /csodálkozik/ Paradicsom?... Dehogy haragszom...
Polg.né: Megjegyzem, az olaj sokkal egészségesebb...
Órnagy: /csodálkozva/ Olaj? Milyen olaj? Ja, úgy... /bután/
Egészségesebb... Az lehet! /hirtelen/ Miről tetszik
beszélni?
Polg.né: A szardéniáról.
~~Mindannyan~~ Órnagy: /fogalma sines semmiről/ Ja úgy...
Polg.né: Egyébként mindent elküldtem.
Órnagy: Úgy?
Polg.né: Igen.
Órnagy: Kinek?
Polg.né: Önnek.
Órnagy: /bátortalanul/ Mit tetszett nekem küldeni?
~~Órnagy~~ Polg.né: Hát a csomagot.
Órnagy: Ja úgy. /kétségbeesetten vonja a vállát, nem érti/
Novotni: /be három katonával, kezében teherhordó kötél/
/Egyenesen a zongorának tart. Játék. Emelgetik.
Kommandíroz/ Először a lábakat kivenni!
Katonák: /hozzá akarnak fogni a munkához/
Órnagy: /csodálkozva/ Mit csinálnak itt ezek a katonák?
Polg.né: /sirva/ Viszik a zongorát.
Órnagy: Hová?
Polg.né: Önhöz.
Órnagy: /döbbsen/ Hozzám?
Polgármester: /be, meglátja a zongoránál manipuláló katonákat, or-
dit/ Mit akarnak maguk itt?
Novotni: Lajos, hallgass, visszük a zongorát.
Polgármester: /drámai pátosszal/ A zongorát azt nem engedem.
Novotni: Hát maga mondta.
Polgármester: /drámaian az órnagyhoz/ Már megbocsásson órnagy úr...
A csomagot szívesen elküldtük önnek, de lesz ami lesz
... a zongorát azt már nem adom!
Órnagy: Zongorát? Nekem? Csomagot nekem? Miféle csomagot?

Polgármester: Amit ön kért. Itt a levél. / átadja, Novotni ki akar
sompolyogni/
Órnagy: /megismeri a levelet/ De kérem, hiszen én ezt a fű-
szeresnek irtam. /Novotnira ordít/ Maga barom, hát
hova megy maga bevásárolni?
Novotni: /ártatlanul/ Ahol a legolcsóbb.

Sötétség - F ü g g ö n y - Változás
Függöny előtti kép

Hadnagy: /Jolival be/ Nagyon kérlek, ne tedd tönkre az éle-
temet. Ugyis sok bajom volt miattad. Még az kellene,
hogy meglássanak minket. Az az izé multkor a laká-
somon... egy lidérces álom.
Joli: Még te beszélsz? Egy művésznőt beakasztani a szek-
rénybe, mint egy télikabátot, még szerencse, hogy
nem szórtál rám naftalint. Egy más nő...
Hadnagy: De, drágám, érted meg a jövőmről van szó.
Joli: Nekem meg a jelenemről.
Hadnagy: Hogy értsem ezt?
Joli: Úgy hogy unatkozom. Rajtad kívül nem ismerek senkit
ebben a városban. Ma este ugyan elmegyek a bálba...
~~Hadnagy:~~ És kivel fogsz táncolni, mert vááem nem.
Joli: Akkor mutass be nekem valakit, aki helyettesít téged.
Hadnagy: Erről lehet beszélni. Várj csak bemutatom neked Ka-
szás Jencit.
Joli: Az ki?
Hadnagy: Csinos, kedves fiú, remek táncos és tiszt, zászlós.
Joli: Te engem bolondnak nézel? Csak nem fogok egy hadna-
gyot kicserélni egy zászlósra! Ez degradálás, ami-
hez csak a haditörvényszéknek van joga.
Hadnagy: Jolikám, tönkre teszel. Mindjárt itt lesz a polgár-
mester és...
~~Hadnagy:~~ Joli: Mutasd be a polgármestert.
Hadnagy: Szavamra örült vagy. Hiszen annak felesége van.

- Joli: Na és?... Ilyesmi már előfordult a történelemben.
De tudod mit? Mutasd be nekem az őrnagyot.
- Hadnagy: Rendben van, - feltéve, ha megígéred, hogy nem csinálsz nekem botrányt.
- Joli: Itt a kezem. Megígérem, mert elvégre, ha egy hadnagyból egyszerre őrnagy lesz, az igazán soron kívüli előléptetés.
- Hadnagy: Amihez szívből gratulálok.

14. szám.

Duett. Joli és Hadnagy

7. kép.

/ Az első kép diszlete, a vendéglő, de most girlandokkal és lampionokkal díszítve. Az a bizonyos bál, amit a polgármester rendez a katonaság tiszteletére. Sürgés-forgás, halk muzsika/

- Sámson: /terit, díszit, rakosgat/
Zászlós: /be/ Jó estét Sámson.
Sámson: Alászolgája zászlós úr.
Zászlós: Hát ez igazán nagyon szép és mondja hol lesz a tánc?
Sámson: A tisztek számára a körben, a legénység számára ott a kertben, ahol rendezen. A szini előadás a nagyteremben.
- Zászlós: Hát ez derék! Viszontlátásra!
Sámson: Alászolgája. /mindketten el/
Erzsi: /együtt be/
Marcsa:
Marcsa: Te, itt még nincs senki.
Erzsi: Azt mondják a szini előadás egy óra múlva kezdődik. A katonák játsszák a szerepeket. Novotni is fellép. /nevet/ Állítólag női szerepet játszik... Egy grófnőt.
- Marcsa: Károlyomnak is itt kell lennie... Még be sem mutattam neked. Ő is valami hercegnőt játszik, emiatt le is kellett borotválnia a bajuszát.

- Erzsi: /elgondolkozva/ Volt bajúszja?
Marcsa: Igen, nem régiben növesztette.
Erzsi: /elgondolkozva/ Igen?
Marcsa: Te, Erzsi! Ma biztos elcsípjük a te katonádat is... Nyisd ki jól a szemedet. Ma mindegyiknek itt kell lennie. Gyere keressük.
Erzsi: Őszintén megmondom neked, más nem érdekel olyan nagyon.
Marcsa: Csak ne játssz meg magadat! Gyere! /mindketten el/
Őrnagy: /hadnaggal bejön/ Na, hogy állunk? Minden rendben?
Hadnagy: Igenis őrnagy úr, minden rendben lesz. Biztos vagyok benne, hogy ez a bál, igen jótékonyan fog hatni a katonaság és a polgárság viszonyára.
Őrnagy: Remélem, de ez elsősorban önökön, tiszt urakon múlik.
Hadnagy: Rajtunk?
Őrnagy: Igen, önökön. Itt bennünket ma nagyítóval figyelnek. Ha meghallom, hogy valamelyik tiszt úr nem viselkedik rangjához illően, duhajkodik, vagy pláne nevetségessé teszi magát, az holnap már pakolhat és mehet Galiciába.
Hadnagy: Tudjuk, hogy első a tisztikar tekintélye. De engedje meg őrnagy úr, hogy egy nagyon kedves, csinos és vigkedélyű orfeumi művész nő ismerősömet bemutassam majd önnek.
Őrnagy: Kedves is, csinos is, és vigkedélyű is? Ez több, mint amit ettől a báltól reméltem. Menjen hadnagy úr, keresse meg a hölgyet. Siessen.
Hadnagy: Igenis sietek, de ha őrnagy úr előbb találkozna vele, sziveskedjék hozzá csatlakozni. Én ugyanis sokat meséltem a hölgynek az őrnagy úrról és mondhatom a hölgy egyenesen rajongója az őrnagy úrnak.
Őrnagy: Igen? Ennek igazán örülök. Na menjen. Hé! Várjon! Honnét fogom a hölgyet megismerni, ha esetleg...

- Hadnagy: Órnagy úr ismeri városunk hölgyeit, akit nem ismer, az csakis a művésznő lehet és különben is a művésznő megjelenése, viselkedése nem mindennapi, az igazi művésznő. Megyek és megkeresem. /indul/
- Órnagy: De azért ne feledkezzen meg a műkedvelő előadásról sem.
- Hadnagy: Minden rendben lesz. Akkor én most lelépek. /tiszteleg és el/
- Órnagy: /megigazítja magát és peckesen a másik irányba távozik/
/Marcsa-Károly be/
- Károly: Mondom lelkem, hagyjál, nincs nekem időm táncolni.
Marcsa: Mért nincs idő? Már táncol minden katona, meg minden lány...
- Károly: Izé... éppen azért nem akarok... Izé... nem tudok...
/indulni akar/
- Marcsa: Miért te?
Károly: Értsd meg... én inspekciós vagyok... Nekem bent kell lennem a kaszárnyában. /idegesen kifelé nézeget/
- Marcsa: Hiszen játszol a szinpadon.
Károly: Lemondtam... /meglátja a bejövő Novotnit/ Szervusz, Novotni, jó, hogy jössz. /kacsint/ Ugye nekem bent kell lennem a kaszárnyában?
- Novotni: /bután/ Kinek?
Károly: Nekem. /kacsint/
Novotni: /bután visszakacsint/ Neked bent kell lenned?
Károly: /kacsint/ Mert inspekciós vagyok.
Novotni: /visszakacsint/ Kicsoda?
Károly: Én. /kacsint/
Novotni: Miért kacsintasz folyton?
Károly: Dehogyan kacsintok. /kacsint/
Novotni: /nevet/ Miért hazudsz? Most is kacsintottál.
Károly: Ne hülyéskedj, Novotni, mondd meg, inspekciós vagyok, vagy nem vagyok inspekciós? /kacsint/
Novotni: /nevet/ Jaj de jól csinálod. /ő is kacsint/ Csináld csak. /kacsintgat egyet-kettőt, majd nevetve kacsint-

tó játékkal el/
Károly: Nahát, ilyen barmot még nem láttam.
Marcsa: Te Károly, te nem tetszel nekem.
Károly: Hogy-hogy?
Marcsa: Amióta a bajúszodat levetted, olyan ideges vagy.
Károly: /idegesen/ Miért gondolod?
Marcsa: Te nekem nagyon gyanús vagy... Neked van valakid, és nekem csak hazudozol.
Károly: Mikor azt mondom, hogy szeretlek, akkor nem hazudom.

15. szám. Duett.

Marcsa-Károly

/Tánc után mindketten el/

Órmester: /katonákkal be/ Ide figyeljete! Mindenki menjen az öltözőbe, de ide figyeljete! Ha az előadásban bármilyen hiba is lesz, vagy ha valaki nem tudja a szerepet, vagy ha valaki a színpadon nem beszél elég gyorsan, és katonásan, az három napi egyest kap. Aki pedig hamisan énekel, az a hadbírótság elé kerül. Tudjátok mi a hadbírótság? Lefokozás, főbelövés, akasztás! Meg vagyok értve?
Katonák: Igenis!
Novotni: /be/
Órmester: /ráordít Novotni-ra/ Novotni, te szerencsétlenség! Hát te még mindig nem vagy felöltözve?
Novotni: Órmester úrnak alázatosan jelentem, én nem tudok abban a női ruhában játszani.
Órmester: Csak nem akarod mondani, hogy az utolsó pillanatban visszaadod a szerepedet.
Novotni: Eljátszom én, csak nem abban a ruhában.
Órmester: Hanem?
Novotni: Így, ahogy vagyok.
Órmester: Micsoda? Te baka ruhában akarsz játszani egy grófnőt?
Novotni: Igenis Órmester úr.

- Órmester: Takarodj, azonnal átöltözködni.
- Novotni: Annak a ruhának rossz a slussza. /az órmester egy erélyes mozdulatára Novotni kiszalad./
- Órmester: /katonákhoz/ Végeztem! Lelépni! /katonák el, Hadnagy és Piri be/
/Hadnagyhoz szalutálva/ Hadnagy úrnak alázatosan jelentem, rövidesen megkezdjük az előadást.
- Hadnagy: Jól van, csak minden rendben legyen.
- Órmester: Igenis. /el/
- Piri: Na, kíváncsi vagyok, milyen színészeket nevelt a katonáiból.
- Hadnagy: Csak legyen nyugodt, egy katonának mindent kell tudnia.
- Piri: Majd meglátjuk. De mondja, ha a papa nem békül ki az órnaggyal és a katonákat nem engedik az ünnepélyre, akkor mi lett volna a mi bálunkból?
- Hadnagy: De kibékült. Tudja mit, béküljünk ki mi is. /csók/
/Polgármester és felesége be/
- Polgármester: Mi ez kérem? /Piri és hadnagy szétrebbennek/ Hadnagy úr, mi volt ez?
- Hadnagy: Kérem, polgármester úr... Hát bizony... Ezt akár hogy is tagadjuk... Ez bizony egy csók volt.
- Polgármester: No de kérem, hogy meri ön...
- Polg.né: Lajos, hallgass...
- Polgármester: Nem hallgatom... Ez mégis csak...
- Polg.né: Lajos, hallgass! /Pirihez/ Menjetek csak innen.
- Hadnagy: /elindul Piriivel, súgva/ Most mi lesz?
- Piri: /távozóban a hadnagyhoz súgva/ Ne féljen a mama mindent elintéz. /mindketten el/
- Polgármester: Hallottál már ilyet?
- Polg.né: Hallottam.
- Polgármester: Azt, hogy egy úrilányt nyilvános helyen megcsókoljanak.
- Polg.né: Miért ne? Talán te nem csókoltál meg a megyebálon?
... Akkor...

Polgármester: Az más.

Polg.né: Az persze más, mert akkor fiatal voltál, nem szigorú apa és szigorú polgármester, hanem egy szerelmes fiatalember voltál... mert az is voltál, Lajos... fiatal és szerelmes. /élel/ Az is voltál. Emlékszel?

Polgármester: Emlékszem, hiszen annyit juttatod az eszembe.

16. szám.

Duett.

Polgármesterné és Polgármester

/Szám után mindketten el/

Erzsi: /sietve jön be Marcsával és a pironkodó női ruhás Novotnival/ Jöjjön már, ne szégyelje magát!

Novotni: Én elsüllyedek!

Marcsa: Egész jól néz ki.

Novotni: Ilyet csinálni egy talpig férfi katonával. De mit csináljak? Parancs, parancs. Én játszom a kikapós grófnőt. /kifelé néz/ De itt jön a szigorú nagynénem, a hercegnő. /Károly jön be, idősebb nőnek öltözve, kezében egy legyezővel, nem veszi észre Erzsit/

Marcsa: Mi az, mégis fellépsz?

Erzsi: /merően nézi Károlyt/ Ez a Károly?

Marcsa: Igen... gyere csak ide...

Károly: /észreveszi Erzsit, kétségbeesetten/ Sajnos inspekciós vagyok! /kifelé igyekszik/

Marcsa: Gyere már ide, hadd mutassalak be.

Károly: /kirohan/

Marcsa: /gyanút fogva kézenfogja Erzsit/ Erzsi, gyere csak velem! Gyerünk csak! /Erzsivel Károly után szalad/

Novotni: /egyedül marad/ Jó lesz próbálni, mert ha belesülök, becsuknak. /próbál/ "Maga most csodálkozik, hogy egy grófnőnek is van szive. Igen. Ugyanott dobog, mint egy egyszerű embernek a szive."

- /keresi a szivét/ Hol a fenébe dobog, ezen a tölte-
léken keresztül nem érezni.
- Órnagy: /be, szembetalálja magát a női ruhás Novotnival, aki
legyezőjével eltakarja az arcát és próbál kifelé isz-
kolni. Nagyon kedvesen/ Nem kell úgy sietni. /utána
megy/ Csókolom a kezeit. Ha megengedi... Várfalusi
órnagy. Ejnye, ejnyje, hát úgy megijedt tőlem. Én
vagyok az, akiről magácskának már meséltek, s aki-
ről már magácska úgylis oly sok mindent tud. Igaz?
- Novotni: /megpróbál női hangon válaszolni/ Igaz. /arcát állan-
dóan megpróbálja a legyezővel eltakarni/
- Órnagy: Nagyon örülök, hogy megismerhettem. Meglátja, milyen
jól fogja magát érezni itt a városban. Különösen, ha
egyszer meglátogat. Egy kedves kis intim kislakás...
Pezsgó... konyak...
- Novotni: /halkan/ Szardénia...
- Órnagy: Az is van. Honnan tudja? Gramafon is van a legjobb
lemezekkel. /kivülről zene/ Ez a lemezem is megvan.
/meghajlik/ Szabadna?
- Novotni: Mit?
- Órnagy: Egy táncot, erre a zenére.
- Novotni: /szabódva/ De órnagy úr...
- Órnagy: Ugyan művésznő... elvégre táncmulatságon vagyunk.
Szabad? /táncba viszi/

17. szám.

- Novotni és Órnagy tánckettőse. /tangó/
/felépített tánc, mely alatt az órnagy lehúzza No-
votni kesztyűjét és megcsókolja a kezét. Tánc köz-
ben őrmester be/
- Őrmester: /részöl Novotnira, nem látja az órnagyot/ Mi az, te
még mindig itt kódorogsz, azonnal menj fel a szin-
padra.
- Órnagy: /előre jön/ Őrmester!
- Őrmester: /megfordul és feszesen szalutál/

- ''
Órnagy: Hogy merészel maga ezzel a hölgygel ilyen hangon beszélni?
- ''
Órmester: Miféle hölgygel?
- ''
Órnagy: Ezzel a hölgygel.
- ''
Órmester: Órnagy úrnak alázatosan jelentem, ez nem hölgy.
- ''
Órnagy: De igenis hölgy! Ha én egyszer azt mondom valakire, hogy hölgy, akkor az hölgy.
- ''
Órmester: /kétségbeesetten/ Órnagy úrnak alázatosan jelentem, ez nem hölgy.
- ''
Órnagy: Miért nem hölgy?
- ''
Órmester: Azért, mert ez Novotni közlegény, a II. szakaszból.
- ''
Órnagy: /felordít/ Novotniiii?!! /közel megy hozzá/
Novotni: /fesztes vigyázzban áll és nem tud a legyezővel mit csinálni/
Órnagy: Órmester, menjen csak ki innen.
- ''
Órmester: /szalutál és el/
Órnagy: /fel-alá járkál, mint a tigris, hirtelen megáll/
Maga bitang! Maga apagyilkos! Maga gazember... Maga táncolni mert a tulajdon órnagyával?
- Novotni: Bocsánat, az órnagy úr kért fel engem és nem megfordítva.
- ''
Órnagy: /ordít/ Én magát lecsukatom!
- Novotni: /zsarolni próbálá/ Most le tetszik csukadni. Az előbb még kezet tetszett csókolni alázatosan jelentem...
- ''
Órnagy: /felhördül, kis szünet, aztán fél, hogy ebből pletyka lesz, és nevetségessé válik/ Hát jó, nem csukatom le. De ezt a kézcsókot ha valakinek el meri mondani...
- Novotni: /érzi, hogy nyeregben van legyezi magát/ Elfelejttem. Persze a kaszárnyában nehéz az ilyet elfelejteni. Egy kis szabadság, környezetváltozás, ugyebár...
- ''
Órnagy: /fojtott dühvel, sziszegve/ Jó! Három nap!
- Novotni: Mondjuk... Egy hét.
- ''
Órnagy: /majd megpukkad/ Jó, egy hét!

- Novotni: De nem tudom a szabadságot élvezni, mert nagyon szükösösen állok pénz dolgában.
- Órnagy: Itt van 10 korona és... /nyújtja a pénzt/
- Novotni: Mondjuk húsz...
- Órnagy: /vérvörösén a duhtól/ Itt van húsz korona, de most már takarodjon.
- Novotni: /átveszi a pénzt és feszesen szalutál/ Köszönöm.
/távozóban/ Pá kedves.
- Órnagy: /ki akarja rántani a kardját, mire Novotni sebesen kiiskol/
- Joli: /be, nézegeti az órnagyot, aki háttal áll/
- Órnagy: /megfordul, észreveszi Jolit. Összeráncolt szemmel/ Maga is fellép a szinpadon?
- Joli: /kacéran/ Igen, fellépek.
- Órnagy: Hordja el magát, mert rögtön lecsukatom.
- Joli: De kérem...
- Órnagy: /ordítva/ Mars!
- Joli: /menekül/ Pimaszság! /el/
- Órnagy: /átkozódva/ Hogy ezek a bakák mire képesek!
/Piri, hadnagy be/
- Hadnagy: /Órnagyhoz/ Órnagy úr, ha meg tetszik engedni, egy tiszteletteljes bejelentéssel tartozom.
- Órnagy: Miről van szó?
- Hadnagy: Arról van szó, hogy annak semmi értelme, hogy mi komoly katonatisztek olcsó kalandokkal járassuk le a tisztikar tekintélyét.
- Órnagy: /ijedten felhorkan/ Hogyhogy? Már te is tudod?
- Hadnagy: Mit?
- Órnagy: /dadogva/ Hogy az előbb... Izé... táncoltam egy hölgygel...
- Hadnagy: Nem órnagy úr, én a Pirikéről beszélek.
- Órnagy: /leesik egy kő a szivéről/ Ja, úgy...
- Piri: Igen, rólam beszél... Ugyanis be akarjuk jelenteni az órnagy úrnak... /hadnagyhoz/ Hát mondja meg maga, ne legyen olyan gyáva.

- Hadnagy: "Órnagy úr, én el akarom venni feleségül.
Órnagy: Ezt ne nekem jelentsek, hanem Pirike szüleinek.
Hadnagy: Ez már megtörtént... A polgármester úr könnyezett..
Órnagy: A meghatottságtól?
Hadnagy: Dehogy. Virslit evett tormával.
Órnagy: Hát gratulálok, Pista. /kezet fog és kifelé nézve/
Eppen jön az örömapa.
Polgármester: /jön Sramekkel/ "Órnagy úr kérem... Ha megengedi, ez
itt Sramek úr. /rámutat/ Kérem ez az egyszerű ember
elém állt és férfiasan bevallotta, hogy ő az apa.
Órnagy: Igen?
Sramek: /lelkesen/ Igen.
Polgármester: És természetesen megígérte, hogy a szakácsnőmet el-
veszi feleségül.
Órnagy: Igaz?
Sramek: /lelkesen/ Igaz!
Polg.né: /jön Gólyával/ Jöjjön csak Gólya úr, jöjjön. Hadd
mutassam be az órnagy úrnak. /órnagyhoz/ Órnagy úr,
engedje meg, hogy bemutassam önnek Gólya urat. A-
hogy meg tetszik nézni, ez az ember férfiasan előm
állott és bevallotta, hogy a gyerek apja.
Órnagy: Kicsoda?
Polg.né: Gólya úr.
Polgármester: Ugyan kérem, a gyerek apja Sramek úr!
Polg.né: Ne szólj bele, Lajos! A gyerek apja Gólya úr és punk-
tum.
Sramek: Pardon, a gyerek apja én vagyok!
Gólya: Nem kérem, a gyerek apja én vagyok.
/Marcsa jön be, kézenfogva hozza Károlyt, mögöttük
Erzsi/
Marcsa: /sirva/ Gyere csak, gyere csak, majd az órnagy úr
elintézi... Órnagy úr kérem, megtaláltuk a gyerek
apját.
Órnagy: Tudom. Itt vannak.
Marcsa: Dehogy kérem... nem azok.

Órnagy: Hanem?
Marcsa: /Károlyra mutat/ Ez a gyermek apja. /bóg/ Közben meg azt hazudta, hogy belém szerelmes. /Erzsi az egész jelenet alatt szótlanul áll a háttérben/
Órnagy: Maga lett volna az?
Károly: /bólint/
Sramek: /veszekedve/ Én vagyok az apa!
Gólya: /veszekedve/ Én vagyok az apa!
Károly: /az óbégató Marczához/ Marcsa ne sirjál már, akkor még nem ismertelek... Én szeretlek... /ó is sirva fakad/
Erzsi: /némán nézi őket/
Órnagy: Nagyon zavaros ez az ügy. /Erzsihez/ Kérem kisasszony, itt magának kell a dolgot eldönteni. Mondja meg, hogy e közül a három ember közül ki a gyermek apja? /Sramekre mutatva/ Ez az ember? /Gólyára mutatva/ Vagy ez az ember? /Károlyra mutatva/ Vagy ez?
Erzsi: /gondolkodik, mindenki őt figyeli, majd egy kis szünet után/ E közül a három ember közül... /rámutat az oldalt bejövő Novotnira/ Ez az ember volt.
Károly: /Marczához/ Na látod, mit akarsz tőlem?
Órnagy: /kétkedve/ Biztos, hogy ő volt az?
Erzsi: /nézi Novotnit, halkán/ Biztos...
Novotni: /mint akinek megjött a hangja, Erzsihez/ Hát mi csak tudjuk... nem igaz?
Órnagy: Na végre! Őszintén szólva örülök, mert már egy kicsit rosszul esett, hogy ez a két civil bele akart kontárkodni a katonaság dolgába.
Novotni: /Erzsihez/ Hoztam ám valamit...
Erzsi: /mosolyogva/ Még egy korcsolyát?
Novotni: Nem, nem korcsolya... /átad egy kis csomagot/
Erzsi: /kibontja, egy egész kicsi rékli van benne/ Nevet/ De Novotni úr, hisz ez a gyerek már tizenkét hetes! Kicsi már annak a rékli!

Novotni: /szégyenlősen/ Hát nem is ennek a gyerekek hoztam.
Erzsi: Hanem?
Novotni: Hát... annak a másíknak... /kihúzza magát/ Mert,
hogy lesz még egy, azt garantálom.

18. szám.

Finále ultimo

/Majd az ablak becsukódik és bevonul a katonazene-
ker./

F ü g g ö n y